

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Robert Bełczącki, Radosław Cebeliński,

Grzegorz Goss, Mateusz Grochowski,

Przemysław Gumiński, Maciej Machowski,

Radosław Nowaczewski, Maciej Plaskacz,

Małgorzata Sekuła-Leleno, Elżbieta Szczepanowska,

Arkadiusz Turczyn, Andrzej Zielony

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 6 maja 2009 r., VIII Ca 147/09, zagadnienia prawnego, przekazanego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 7 października 2009 r., III CZP 66/09, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu, który postanowieniem z dnia 10 marca 2010 r., III CZP 126/09, przedstawił zagadnienie prawne pełnemu składowi Izby Cywilnej:

„Czy w sytuacji, gdy wypadek powodujący szkodę w związku z ruchem pojazdu mechanicznego był jednocześnie wypadkiem w drodze na służbę funkcjonariusza Policji, Skarbowi Państwa, który wypłacił funkcjonariuszowi uposażenie należne w razie choroby na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.) przysługuje od sprawcy wypadku roszczenie o zwrot równowartości wypłaconego uposażenia?”

podjął uchwałę:

Skarbowi Państwa, który wypłacił uposażenie na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.), nie przysługuje roszczenie o zwrot tego uposażenia od sprawcy wypadku związanego z ruchem pojazdu mechanicznego, powodującego chorobę policjanta.

(uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2010 r., III CZP 35/10, T. Ereciński, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, S. Dąbrowski, D. Dończyk, J. Frąckowiak, J. Górowski, A. Górski, I. Gromska-Szuster, J. Gudowski, W. Katner, M. Kocon, I. Koper, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek, H. Pietrkowski, K. Pietrzykowski, M. Romańska, K. Strzelczyk, M. Sychowicz, K. Tyczka-Rote, B. Ustjanicz, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, H. Wrzeszcz, K. Zawada, D. Zawistowski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 24 marca 2010 r., II Ca 83/10, zagadnienia prawnego:

„Czy w sytuacji, gdy w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd nie zaznaczył, iż nabycie spadku nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza, dopuszczalne jest wniesienie apelacji w tym przedmiocie?”

podjął uchwałę:

Nie jest dopuszczalna apelacja co do braku w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku wzmianki, że przyjęcie spadku nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza.

(uchwała z dnia 13 października 2010 r., III CZP 64/10, T. Wiśniewski, J. Kremer, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2010 r., X GUp 28/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku reprezentacji łącznej – dwóch członków zarządu obowiązującej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością każdy z członków zarządu może wnieść w imieniu upadłego zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza wydane na skutek wniesienia sprzeciwu do listy wierzytelności?”

podjął uchwałę:

Na postanowienie sędziego-komisarza, wydane w wyniku rozpoznania sprzeciwu do listy wierzytelności, zażalenie w imieniu upadłej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą wnieść członkowie zarządu zgodnie z obowiązującymi w tej spółce zasadami reprezentacji.

(uchwała z dnia 14 października 2010 r., III CZP 63/10, K. Strzelczyk, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 9 marca 2010 r., II Ca 1279/09, zagadnienia prawnego:

„Czy świadczenie uiszczone na podstawie postanowienia zabezpieczającego, zobowiązującego do łożenia na rzecz pozwanej kosztów utrzymania rodziny w czasie trwania procesu o rozwód podlega zwrotowi na podstawie art. 410 k.c. w sytuacji prawomocnego oddalenia żądania pozwanej o alimenty w wyroku orzekającym rozwód?”

podjął uchwałę:

Świadczenie uiszczone na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia zobowiązującego do łożenia na rzecz małżonka kosztów utrzymania rodziny nie podlega zwrotowi jako świadczenie nienależne (art. 410 k.c.) w razie prawomocnego oddalenia w wyroku rozwodowym jego żądania zasądzenia alimentów na podstawie art. 60 k.r.o.

(uchwała z dnia 20 października 2010 r., III CZP 59/10, I. Koper, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 19 maja 2010 r., IV Ca 103/10, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa o oddanie w nieodpłatne użytkowanie nieruchomości budynkowych stanowiących komunalny zasób mieszkaniowy, przez gminę na rzecz komunalnej osoby prawnej jest sprzeczna lub stanowi obejście przepisów art. 13 ust. 1 w zw. z art. 14 ust. 2 oraz art. 25 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2004 r., Nr 261, poz. 2603 ze zm.) i z tej przyczyny jest nieważna w rozumieniu art. 58 § 1 k.c.?”

podjął uchwałę:

Umowa nieodpłatnego obciążania nieruchomości należącej do gminnego zasobu nieruchomości użytkowaniem na rzecz samorządowej osoby prawnej jest nieważna.

(uchwała z dnia 20 października 2010 r., III CZP 70/10, I. Koper, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2010 r., IV Cz 168/10, zagadnienia prawnego:

„1. Czy ujęte w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji, przyznane komornikowi sądowemu koszty egzekucyjne mają podstawę w prawomocnym postanowieniu o kosztach postępowania egzekucyjnego, uprzednio wydanym przez komornika sądowego, czy też czynność komornika polegająca na sporządzeniu projektu planu podziału, a w jej ramach ustalenie kosztów egzekucyjnych jako czynność *sui generis* nie ma charakteru rozstrzygającego, skoro na tym etapie postępowania egzekucyjnego, organem egzekucyjnym jest sąd i to on na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzeka o tych kosztach?

2. Czy Sąd rozpoznający zarzuty na plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości lub odpowiednio sąd II instancji rozpoznający zażalenie na postanowienie zatwierdzające plan podziału, może pominąć w tym planie wierzyciela, który przyłączył się do egzekucji z nieruchomości po jej zbyciu w toku egzekucji na rzecz osoby trzeciej, bez uprzedniego złożenia wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego w tym zakresie, zgłoszonego najpóźniej w zarzutach do planu podziału lub odpowiednio w zażaleniu na postanowienie oddalające zarzuty i zatwierdzające plan podziału, przy założeniu, że w świetle regulacji art. 825 k.p.c. istnieją podstawy do złożenia takiego wniosku o umorzenie postępowania przez innego wierzyciela, który wszczął egzekucję z nieruchomości lub przyłączył się do niej przed jej zbyciem w toku egzekucji?”

podjął uchwałę:

Koszty egzekucyjne związane z czynnościami komornika w egzekucji z nieruchomości podlegają uwzględnieniu przy podziale sumy uzyskanej z egzekucji na podstawie postanowienia komornika ustalającego ich wysokość (art. 770 k.p.c.).

(uchwała z dnia 20 października 2010 r., III CZP 71/10, I. Koper, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 23 marca 2010 r., I ACa 1202/09, zagadnienia prawnego:

„Czy umowę sprzedaży prawa wieczystego użytkowania gruntu i własności wzniesionych na nim budynków zawartą między spółką kapitałową, a prokurentem tej spółki można zakwalifikować jako »inną podobną umowę« w rozumieniu art. 15 § 1 k.s.h.?”

podjął uchwałę:

Umowa sprzedaży prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności wzniesionych na nim budynków zawartą między spółką kapitałową i jej prokurentem jako kupującym, w której znacznie zaniżono cenę sprzedaży, jest inną podobną umową w rozumieniu art. 15 § 1 k.s.h.

(uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 69/10, G. Misiurek, J. Frackowiak, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 22 grudnia 2009 r., II Ca 786/09, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa szkoły wyższej przeciwko osobie fizycznej o świadczenie pieniężne obejmujące zobowiązanie do zwrotu na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu

z dnia 25 maja 2005 roku w sprawie warunków i trybu organizowania, prowadzenia i odbywania studiów doktoranckich oraz przyznawania i zwrotu stypendiów doktoranckich (Dz.U. z 2005 r. Nr 115, poz. 964) stypendium doktoranckiego pobranego przez osobę skreśloną z listy uczestników doktoranckich na podstawie art. 38 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595) w związku z § 3 ust. 2 pkt 1 wymienionego wyżej rozporządzenia?"

podjął uchwałę:

W sprawie z powództwa szkoły wyższej przeciwko osobie fizycznej o świadczenie pieniężne obejmujące wypłacone jej stypendium doktoranckie, do którego zwrotu osoba ta została zobowiązana na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie warunków i trybu organizowania, prowadzenia i odbywania studiów doktoranckich oraz przyznawania i zwrotu stypendiów doktoranckich (Dz.U. Nr 115, poz. 964) nie jest dopuszczalna droga sądowa.

(uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 74/10, G. Misiurek, J. Frąckowiak, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 28 maja 2010 r., I Ca 274/10, zagadnienia prawnego:

„Czy najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje – na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. – zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę w sytuacji, gdy śmierć poszkodowanego nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.?”

podjął uchwałę:

Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną

krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

(uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, G. Misiurek, J. Frąckowiak, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 9 czerwca 2010 r., VIII Cz 166/10, zagadnienia prawnego:

„1. Czy zarząd spółdzielni mieszkaniowej uprawniony jest do podjęcia uchwały zmieniającej uchwałę określającą przedmiot odrębnej własności wszystkich lokali mieszkalnych i lokali o innym przeznaczeniu w tej nieruchomości wydaną w trybie art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1116 ze zm.);

2. oraz czy zróżnicowanie wielkości udziałów we współwłasności nieruchomości wspólnej związanych z odrębną własnością każdego lokalu ujawnione w księdze wieczystej może stać na przeszkodzie ustanowieniu odrębnej własności kolejnych lokali?”

podjął uchwałę:

Zarząd spółdzielni mieszkaniowej, na podstawie art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.), nie jest uprawniony do podjęcia uchwały zmieniającej uchwałę określającą przedmiot odrębnej własności wszystkich lokali mieszkalnych i udziały właścicieli lokali w nieruchomości wspólnej. Jeżeli istnieje ważna uchwała zarządu spółdzielni określająca wielkość udziału w nieruchomości wspólnej, to nie ma przeszkód do ustanowienia odrębnej własności lokalu, nawet wtedy gdy na podstawie zmieniającej jej uchwały zarządu, która jest nieważna, wpisano już do księgi wieczystej udziały w nieruchomości wspólnej, w nieprawidłowej wysokości.

(uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 77/10, G. Misiurek, J. Frąckowiak, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2010 r., XII Gz 106/10, zagadnienia prawnego:

„Czy w postępowaniu o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności znajduje zastosowanie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

W postępowaniu o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności nie ma zastosowania art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 28 października 2010 r., III CZP 65/10, H. Pietrkowski, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2010 r., I ACa 30/10, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd rozpoznający na podstawie art. 5c ust. 5 w zw. z art. 5c ust. 6 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 493 z późn. zm.) odwołanie państwowej osoby prawnej od postanowienia Ministra Skarbu Państwa o nieuwzględnieniu jej sprzeciwu na odmowę wyrażenia zgody na dokonanie czynności prawnej w rozumieniu art. 5a ust. 1 tej ustawy jest uprawniony do wydania postanowienia o udzieleniu takiej zgody?”

podjął uchwałę:

W postępowaniu sądowym, wywołanym wniesieniem przez uczelnię publiczną odwołania na podstawie art. 5 c ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa

(Dz.U. Nr 106, poz. 493 ze zm.), sąd może wydać postanowienie o udzieleniu zgody na dokonanie czynności prawnej.

(uchwała z dnia 28 października 2010 r., III CZP 73/10, K. Strzelczyk, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 25 marca 2010 r., II Ca 1192/09, zagadnienia prawnego:

„Czy udzielenie bonifikaty od ceny sprzedaży lokalu komunalnego najemcy w trybie art. 68 ust 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 stycznia 2010 r., bez zindywidualizowanej zgody odpowiednio wojewody lub rady gminy prowadzi do nieważności postanowienia umowy co do określenia ceny sprzedaży?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 października 2010 r., III CZP 60/10, K. Strzelczyk, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Suwałkach postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2010 r., I Ca 67/10, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w sytuacji gdy przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy ustanowienia służebności przesyłu, o której mowa w art. 305¹ k.c., w okolicznościach wskazanych w art. 305² § 2 k.c. właścicielowi nieruchomości przysługuje roszczenie o jej ustanowienie?;

2. Czy użyte w art. 305² § 2 k.c. sformułowanie »jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie przesyłu« dotyczy również sytuacji, w której do zawarcia takiej umowy nie doszło jedynie z uwagi na brak zgody przedsiębiorcy na

żądane przez właściciela nieruchomości, na której znajdują się urządzenia przesyłowe wynagrodzenie?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 października 2010 r., III CZP 66/10, K. Strzelczyk, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 10 maja 2010 r., II Ca 1376/09, zagadnienia prawnego:

„Czy złożenie przez spadkobiercę ustawowego – w toku postępowania o zmianę stwierdzenia nabycia spadku – w terminie otwartym dla tego spadkobiercy oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza wywołuje skutki, o których mowa w art. 1016 k.c. w stosunku do tych spadkobierców ustawowych, którzy w otwartym dla siebie terminie nie tylko nie złożyli żadnego oświadczenia w przedmiocie nabycia spadku, ale dodatkowo w pierwszym postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku traktowani byli jako osoby przyjmujące spadek wprost na podstawie art. 1015 § 2 k.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 października 2010 r., III CZP 67/10, K. Strzelczyk, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 13 maja 2010 r., I Cz 374/09, zagadnienia prawnego:

„1. Czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych, czy też Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa tego Zakładu jest uprawniony do wszczęcia

postępowania egzekucyjnego należności wypłaconych tytułem świadczeń z likwidowanego funduszu alimentacyjnego za osobę zobowiązaną do alimentów?,

2. Czy wszczęcie egzekucji przez któryś z podmiotów wymienionych w pytaniu pierwszym możliwe jest w oparciu o tytuł wykonawczy wystawiony na rzecz wierzyciela alimentacyjnego przeciwko dłużnikowi zobowiązanemu do alimentów?,

3. Czy egzekucja należności z tytułu świadczeń wypłaconych z likwidowanego funduszu alimentacyjnego jest egzekucją świadczeń alimentacyjnych w rozumieniu Działu V Tytułu III Części trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego, a tym samym nie jest możliwe – uwzględniając treść art. 1086 § 5 k.p.c. – umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. z uwagi na bezskuteczność egzekucji?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 października 2010 r., III CZP 68/10, I. Koper, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 13 maja 2010 r., I ACa 190/10, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w trakcie postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej toczącego się w trybie konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę (Dz.U. z 1995 r. Nr 108 poz. 528) i wydania w tym postępowaniu prawomocnego orzeczenia nakazującego wydanie dziecka, które to orzeczenie nie zostało dotychczas wykonane oraz postępowania w sprawie o rozwód, sąd wydając wyrok w sprawie rozwodowej powinien pominąć rozstrzygnięcie w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem (art. 58 § 1 k.r.o., art. 598² § 1 k.p.c.);

2. W przypadku negatywnej odpowiedzi na powyższe zagadnienie, czy postępowanie w sprawie o rozwód podlega zawieszeniu stosownie do art. 598² § 1 zd. 2 k.p.c. do czasu zakończenia postępowania o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 20 października 2010 r., III CZP 72/10, I. Koper,
H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 25 maja 2010 r., I ACa 387/10, zagadnienia prawnego:

„Czy fakt ogłoszenia upadłości likwidacyjnej wykonawcy robót budowlanych obliuguje inwestora do zwrócenia mu kaucji gwarancyjnej przed upływem okresu, na który została ustanowiona?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 20 października 2010 r., III CZP 75/10, I. Koper,
H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Radomiu postanowieniem z dnia 24 maja 2010 r., IV Cz 293/10, zagadnienia prawnego:

„Czy oświadczenie dłużnika złożone na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.) może określać kwotę zadłużenia jako sumę ściśle określonej kwoty pieniężnej oraz odsetek umownych liczonych według zmiennej stopy procentowej bez wskazania okresu ich naliczania, odsetek przeterminowanych i ewentualnych kosztów egzekucji?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 22 października 2010 r., III CZP 80/10, G. Misiurek,
J. Frąckowiak, B. Ustjanicz)*

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 104/10

„Czy w razie niewykonania przez dewelopera zobowiązania do ustanowienia i przeniesienia odrębnej własności lokalu, ujętego w zawartej w zwykłej formie pisemnej umowie o wybudowanie domu oraz do ustanowienia i przeniesienia odrębnej własności lokalu, bez dokonania w księdze wieczystej wpisu roszczenia nabywcy o ustanowienie odrębnej własności i przeniesienia własności lokalu, kontrahentowi dewelopera przysługuje roszczenie o naprawienie szkody obejmującej utratę spodziewanych korzyści w wysokości rynkowej wartości lokalu stanowiącego przedmiot umowy?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 października 2010 r., I ACa 878/10, E. Gniewek, A. Guzińska, J. Surma)

Rozpoznając apelację pozwanego od wyroku zasądzającego powództwo o odszkodowanie obejmujące utracone korzyści, Sąd Apelacyjny powziął wątpliwość, czy przewidzianą w art. 9 ust. 1 ustawy o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) umowę o wybudowanie domu oraz o ustanowienie i przeniesienie odrębnej własności lokalu – jeśli została zawarta w zwykłej formie pisemnej, a roszczenie o ustanowienie i przeniesienie odrębnej własności lokalu nie zostało ujawnione w księdze wieczystej stosownie do art. 9 ust. 2 tej ustawy – należy zakwalifikować jako umowę przedwstępną, której niewykonanie rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą ograniczoną według art. 390 § 1 k.c. do szkody poniesionej przez drugą stronę przez to, że liczyła na zawarcie umowy o przeniesienie odrębnej własności lokalu, czy jako umowę, której niewykonanie uprawnia do żądania odszkodowania w pełnej wysokości. Wskazał, że nawet zachowanie formy aktu notarialnego w przypadku zakwalifikowania takiej umowy jako przedwstępnej nie skutkowałoby uprawnieniem do żądania odszkodowania w pełnej wysokości.

R.B.

*

III CZP 105/10

„Czy dopuszczalne jest prowadzenie postępowania po doręczeniu pozwanemu nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w sposób przewidziany w art. 139 § 1 k.p.c. oraz w § 9 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism procesowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 62, poz. 697 ze zm.) po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu liczonego od dokonanego w ten sposób doręczenia?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 września 2010 r., I ACa 427/10, J. L. Dubij, M. Pankowiec, B. Dobrowolski)

Rozpoznając apelację powoda od wyroku oddalającego powództwo Sąd drugiej instancji ustalił, że w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji dwukrotnie podjęto próbę doręczenia pozwanemu nakazu zapłaty wraz z pozwem. Skutkiem pierwszej było uznanie ich za doręczone na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. oraz wskazanych przepisów rozporządzenia, skutkiem zaś drugiej, późniejszej – osobisty ich odbiór przez pozwanego. Sąd drugiej instancji powziął wątpliwość, czy możliwość uznania za doręczone dotyczyć może nakazu zapłaty jako pierwszego pisma w sprawie doręczanemu pozwanemu. Wskazał na prawo do sądu przewidziane w art. 45 Konstytucji RP, które zakłada świadomość wszczęcia postępowania u tego, któremu przysługuje prawo do obrony, podniósł jednak również, że postępowanie cywilne przewiduje takie środki jak wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia środka zaskarżenia oraz skargę o wznowienie postępowania, które umożliwiają pozwanemu jego obronę na wypadek wadliwości doręczenia.

R.B.

*

III CZP 107/10

„1. Czy kuratorowi sądowemu za wykonywanie w trybie art. 598⁶ k.p.c. czynności przymusowego odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką przysługuje ryczałt określony art. 91 ust. 1 pkt 3 oraz art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), wypłacany za każdą wykonaną czynność, a w razie uznania, że ryczałt taki przysługuje;

2. czy stanowi on wydatek w rozumieniu art. 5 u.k.s.c. i na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. obowiązek jego zwrotu należy złożyć na uczestnika postępowania obowiązane do wydania osoby?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 22 września 2010 r., XIII Cz 209-213/10, H. Krużyńska, B. Zientek, T. Znaińska)

Przyczyną wątpliwości Sądu drugiej instancji stała się rozbieżność w orzecznictwie dotycząca tego, czy kuratorowi sądowemu za wykonanie czynności określonej w art. 598⁶ k.p.c. przysługuje wynagrodzenie i czy stanowi ono wydatek obciążający uczestników postępowania. Artykuł 91 wymienionej ustawy nie przewiduje takiego wynagrodzenia, jednak jego celem jest przyznanie kuratorowi wynagrodzenia za wykonanie czynności, która wykracza poza jego podstawowe obowiązki, a taką jest czynność przewidziana w art. 598⁶ k.p.c. Nie wspomina o nim również art. 5 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jednak nie ustanawia on zamkniętego katalogu wydatków.

R.B.

*

III CZP 108/10

„Czy dopuszczalne jest zaliczenie przez przedsiębiorcę energetycznego do okresu posiadania służebności przesyłowej po dniu 1 lutego 1989 r., okresu korzystania przed tą datą z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przez jego poprzednika prawnego – przedsiębiorstwo państwowe w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 10 września 2010 r., VII Ga 101/10, J. M. Kamiński, K. Topczewska, A. Tokarzewski)

Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/09 (niepubl.), nie jest możliwe zaliczenie okresu korzystania przed dniem 1 lutego 1989 r. ze służebności o treści służebności przesyłu do okresu posiadania takiej służebności przez późniejszych posiadaczy, ponieważ okres posiadania nieruchomości przed dniem 1 lutego 1989 r. przez przedsiębiorstwo państwowe zalicza się na rzecz Skarbu Państwa, a nie na rzecz tego przedsiębiorstwa, które władało nią jedynie w imieniu Skarbu Państwa. Z drugiej strony Sąd Najwyższy wskazywał (postanowienie z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08, OSNC 2010, nr 1, poz. 15), że objęcie w posiadanie służebności przez poprzedników prawnych przedsiębiorcy energetycznego oraz jego posiadanie przed dniem 1 lutego 1989 r. odbywało się w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, to jednak może ten przedsiębiorca doliczyć do okresu swojego posiadania służebności przesyłu posiadanie tej służebności przez poprzedników prawnych, trwające do dnia wejścia w życie nowelizacji Kodeksu cywilnego z dnia 31 stycznia 1989 r. (Dz.U. Nr 3, poz. 11).

W ocenie Sądu Okręgowego, nie jest jasne, czy prowadzi to do dopuszczalności zaliczenia okresu korzystania przed dniem 1 lutego 1989 r. przez przedsiębiorstwo państwowe, w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu (okresu samoistnego posiadania Skarbu Państwa) do okresu koniecznego do nabycia służebności przez następcę prawnego przedsiębiorstwa państwowego w drodze zasiedzenia, czy przeciwnie, wykluczona jest możliwość doliczenia tego okresu. Zdaniem Sądu Okręgowego, nawet jeżeli przedsiębiorstwo państwowe było jedynie dzierżycielem (sprawowało zarząd na rzecz Skarbu Państwa), to nie ma podstaw to wyłączenia doliczenia tego samego okresu jako czasu posiadania Skarbu Państwa prowadzącego do zasiedzenia. Z punktu widzenia przedsiębiorcy energetycznego obojętne jest natomiast, czy poprzednikiem był Skarb Państwa, czy przedsiębiorstwo państwowe; istotne jest jedynie to, czy w wyniku wykonywania posiadania przez wymagany okres czasu przedsiębiorca energetyczny nabył (lub jeden z jego poprzedników prawnych) w drodze zasiedzenia służebność obciążającą nieruchomość.

A.T.

III CZP 109/10

„Czy osoby, które wywodzą swoje uprawnienie do zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym od byłego właściciela tego lokalu są lokatorami w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego i czy ma do nich zastosowanie przepis art. 14 tejże ustawy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 22 września 2010 r., sygn. akt II Ca 857/10, A. Bednarek, I. Siuta, A. Dulcka)

Sąd Okręgowy, przytaczając definicję lokatora, zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, podniósł, że z pojęciem tym wiąże się pytanie, czy osoby, które swoje uprawnienie do zamieszkiwania w nieruchomości, wywodzą wprost ze stosunków rodzinnych z byłym właścicielem są lokatorami w rozumieniu tego przepisu.

Jego brzmienie przemawia za przyjęciem, że ustawa ma zastosowanie do takich osób. Wskazuje na to również orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące osób bliskich byłych lokatorów, które czerpią wtórne prawo do zamieszkiwania w lokalu od osób, którym przysługiwało – inne niż prawo własności – prawo do lokalu i wobec których na sądzie ciąży obowiązek orzekania o uprawnieniu do lokalu socjalnego (wyrok z dnia 21 marca 2006 r., V CSK 185/05, OSNC 2006, nr 12, poz. 208, oraz uchwała z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 66/01, OSNC 2002, nr 9, poz. 109).

W sprawie rozpoznawanej przez Sąd Okręgowy niektórzy z pozwanych czerpią prawo do zamieszkiwania w spornej nieruchomości bezpośrednio od właściciela, który jednak nie jest lokatorem i któremu prawo do lokalu socjalnego nie przysługuje. Pojawia się więc wątpliwość, czy mogą oni nabyć więcej praw niż osoba, od której czerpią swoje uprawnienie.

Sąd Okręgowy, odwołując się do nie obowiązujących już unormowań ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych, dostrzegł, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego został wyrażony pogląd, iż analogiczne przepisy tej ustawy w przedmiocie orzekania o uprawnieniu do

otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia miały zastosowanie wyłącznie do byłych najemców lokalu objętego żądaniem pozwu o nakazanie jego opróżnienia oraz do osób zamieszkałych z nimi stale w chwili orzekania (uchwały z dnia 27 czerwca 2001 r., III CZP 35/01, OSNC 2001, nr 12, poz. 173 i z dnia 27 czerwca 2001 r., III CZP 28/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 17). Również intencja ustawodawcy wydaje się zmierzać do ograniczania, a nie rozszerzania katalogu osób objętych ochroną w oparciu o normy wynikające z ustawy o ochronie praw lokatorów.

A.T.

*

III CZP 110/10

„Czy określony w przepisie art. 6 ust. 3 zdanie 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059 ze zm.) sposób uwierzytelniania odpisów dokumentów przez radców prawnych dotyczy również odpisu pełnomocnictwa procesowego, o którym mowa w art. 89 § 1 zdanie 2 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 września 2010 r., XII Gz 343/10, A. Pakosiewicz)

Przy rozpoznawaniu zażalenia przez Sąd Okręgowy powstało zagadnienie dotyczące uwierzytelniania odpisów pełnomocnictw procesowych, a w szczególności treści klauzuli uwierzytelnienia odpisów pełnomocnictw procesowych przez występujących w sprawie pełnomocników.

Zgodnie z jednym z poglądów, z chwilą nowelizacji ustawy o radcach prawnych, nadającej uprawnienie do uwierzytelniania odpisów dokumentów przez radców prawnych, ujednolicone zostały zasady uwierzytelniania. Dotyczą one wszystkich dokumentów, nie wyłączając z ich zakresu odpisów pełnomocnictwa procesowego. W razie zaakceptowania tego poglądu należy uznać, że klauzula uwierzytelniania odpisu dokumentu pełnomocnictwa nie obejmująca wszystkich ustawowych elementów poświadczenia określonych w art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, w tym również daty i miejsca sporządzenia poświadczenia, pozbawia odpis pełnomocnictwa waloru wierzytelnego odpisu.

Drugi z poglądów głosi, że uwierzytelnienie pełnomocnictwa procesowego nie

następuje według reguł przewidzianych w ustawie o radcach prawnych. Przemawia za tym brzmienie art. 89 k.p.c., który w zakresie dotyczącym możliwości uwierzytelniania odpisu pełnomocnictwa przez tzw. pełnomocnika profesjonalnego występującego w sprawie nie uległ zmianie. Przepis ten nie określał ani nie określa treści klauzuli uwierzytelnienia odpisu pełnomocnictwa. Data i miejsce sporządzenia odpisu nie przesądzały o wiarygodności odpisu pełnomocnictwa procesowego. Treści klauzuli określona w znowelizowanej ustawie o radcach prawnych związana jest uwierzytelnianiem odpisów dokumentów stanowiących dowody. Zadaniem Sądu Okręgowego, dodatkowym argumentem, który wspiera drugą z tez jest to, że z art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych wynika, iż radca prawny sporządza poświadczenie odpisu dokumentów za zgodność z okazanym oryginałem, co skutkuje tym, że przepis ten nie może znaleźć zastosowania do uwierzytelniania odpisu pełnomocnictwa procesowego, ponieważ przy uwierzytelnianiu odpisu pełnomocnictwa przez radcę prawnego taka czynność okazania dokumentu przez mocodawcę nie występuje.

R.B.

*

III CZP 111/10

„Czy podanie uchwały pod głosowanie wszystkich części walnego zgromadzenia (art. 8³ ust. 9 zd. pierwsze ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) oznacza obowiązek wyrażenia stanowiska przez każdą część walnego zgromadzenia w drodze aktu głosowania nad projektem treści uchwały, czy też warunek ten spełnia już samo głosowanie nad porządkiem obrad, w rezultacie którego doszło do skreślenia z porządku obrad którejkolwiek części walnego zgromadzenia głosowania nad projektem uchwały?”

(wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 27 października 2010 r., RPO-635263-V-SW/09)

Podstawą sformułowanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich zagadnienia prawnego jest rozbieżność orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie wykładni zawartego w art. 8³ ust. 9 zd. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach

mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm. – dalej: u.s.m.) zwrotu „uchwałę uważa się za podjętą jeżeli była poddana pod głosowanie wszystkich części walnego zgromadzenia”.

Rzecznik Praw Obywatelskich wyróżnił pogląd judykatury oparty na wykładni funkcjonalnej i logicznej ww. zwrotu, że sytuacja, w której członkowie spółdzielni należący do jednej części walnego zgromadzenia odmawiają przyjęcia porządku obrad, nie może być jednoznaczna z brakiem poddania uchwały objętej porządkiem obrad pod głosowanie, o którym mowa w powołanym przepisie. Skoro członkowie spółdzielni biorący udział w danej części walnego zgromadzenia zostali poinformowani o terminie, miejscu jego odbycia i o porządku obrad zgodnie z wymaganiami statutu spółdzielni, to mieli oni zapewnioną możliwość wzięcia udziału w głosowaniu nad uchwałami. Jeśli bowiem porządek obrad zgromadzenia przewidywał głosowanie nad określoną uchwałą, to w ten sposób został już spełniony obowiązek „poddania uchwały pod głosowanie” także i na tej części walnego zgromadzenia, na której sprawa ta została wykreślona z porządku obrad.

Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił także inny kierunek judykatury, wynikający z wykładni literalnej zawartego w art. 8³ ust. 1 zd. 1 u.s.m. zwrotu „uchwałę uważa się za podjętą jeżeli była poddana pod głosowanie wszystkich części walnego zgromadzenia” przyjmujący, że sformułowanie to należy rozumieć tylko jako formalny akt głosowania wyrażający się w obowiązku oddania przez członków głosu „za” lub „przeciw” uchwale, a głosujący muszą mieć możliwość bezpośredniego zajęcia stanowiska co do treści uchwały. Podjęcie jej wiąże się bowiem z aktem głosowania, a więc polega na złożeniu głosów, tj. na wyrażeniu woli, adresowanych do komisji skrutacyjnej, która oblicza głosy i stwierdza, czy zostały spełnione przesłanki wymagane do dojścia uchwały do skutku. Suma oświadczeń woli osób głosujących składa się na oświadczenie woli kolektywnego organu korporacyjnej osoby prawnej i wtedy dopiero uchwała zostaje podjęta.

Rzecznik Praw Obywatelskich opowiedział się za poglądem wynikającym z wykładni systemowej i funkcjonalnej, gdyż wykładnia językowa prowadzi do obejścia przepisów o większości wymaganej do podjęcia uchwały.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Obowiązek udzielenia pacjentowi informacji nie wymaga wskazania wszystkich możliwych skutków wykonania zabiegu operacyjnego ratującego życie (art. 34 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentysty, jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1943 ze zm.).

(wyrok z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 2/07, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, M. Romańska, OSP 2009, nr 1, poz. 6).

Glosa

Mirosława Nesterowicza, Prawo i Medycyna 2010, nr 3, s. 125

Zdaniem glosatora, podstawą działania lekarza jest zgoda pacjenta, która musi być „objaśniona” (*informed consent*); pacjent musi znać przedmiot zgody, wiedzieć o diagnozie i proponowanych metodach leczenia, ryzyku zabiegu i jego następstwach. Jest to, w jego ocenie, oświadczenie woli albo przejaw woli podobny do oświadczenia woli, do którego stosuje się przepisy kodeksu cywilnego o wadach oświadczenia woli, a zwłaszcza braku świadomości i swobody w powzięciu decyzji i wyrażeniu woli oraz błędu.

Autor podkreślił ponadto, że lekarz musi wyważyć pomiędzy prawem pacjenta do informacji o diagnozie i rokowaniu a obowiązkiem niewyrządzenia pacjentowi szkody poprzez „nadmierną informację”, która rzadko może się sprawdzić. Jego zdaniem, proces leczenia musi uwzględniać stan psychiczny pacjenta.

Głosę częściowo krytyczną opracował P. Daniluk (OSP 2009, nr 1, poz. 6).

M.S.L.

Wymóg wydania korzyści w naturze, gdy przedmiotem wzbogacenia są papiery wartościowe (w rozpoznawanej sprawie akcje). Co do zasady należy przyjąć, że wydanie przedmiotu wzbogacenia polega w takiej sytuacji na przeniesieniu na zubożonego praw inkorporowanych w tych papierach wartościowych. Oznacza to, że – także co do zasady – ryzyko zmian wartości papieru wartościowego ponosi zubożony, podobnie jak ponosi on ryzyko zmian wartości rzeczy, która stanowiła przedmiot wzbogacenia. Wynika to z art. 409 *in principio* k.c. wykładanego z uwzględnieniem szczególnych cech papieru wartościowego jako przedmiotu wzbogacenia. Inaczej wygląda jednak sytuacja, kiedy wzbogacony powinien być liczyć się z obowiązkiem zwrotu (art. 409 *in fine* k.c.). Podmiot taki jest bowiem zobowiązany do wydania akcji o wartości istniejącej w chwili wystąpienia powinności liczenia się z obowiązkiem zwrotu. Od tego bowiem momentu ryzyko zmian wartości papieru wartościowego przechodzi na wzbogaconego. Taki wniosek uzasadnia cel uregulowania zawartego w art. 409 w związku z art. 405 k.c.

(wyrok z dnia 19 października 2007 r., I CSK 259/07, J. Górowski, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, niepubl.)

Glosa

Krzysztofa Topolewskiego, Przegląd Sądowy 2010, nr 9, s. 118

Autor stwierdził, że kształt prawny konwersji obligacji zamiennych jest postrzegany w doktrynie w sposób zróżnicowany. Przypomniał główne stanowiska na ten temat oraz wskazał na trudność w sformułowaniu jednoznacznej oceny stanowiska Sądu Najwyższego w kwestii uznania akcji zamiennych na akcje. Zgłosił zastrzeżenia ze względu na to, że sprzedaż papieru wartościowego oznacza w istocie sprzedaż inkorporowanego w nim prawa oraz że nabycie prawa inkorporowanego w papierze wartościowym nie jest uzależnione wyłącznie od losu dokumentu. Jego zdaniem, wątpliwości budzi przede wszystkim przyjęcie przez Sąd Najwyższy, że obligacje na okaziciela zamienne na akcje były przedmiotem wzbogacenia w przypadku, gdy stanowiły one przedmiot nieważnej czynności prawnej zmierzającej do zmiany wierzyciela. W ocenie autora, akcje otrzymane w drodze konwersji obligacji zamiennych nie powinny być w omawianej sprawie traktowane jako surogat

w rozumieniu art. 406 k.c. przede wszystkim dlatego, że obligacje nie stanowiły przedmiotu bezpodstawnego wzbogacenia. Ponadto nieważność dokumentów akcji powoduje, że nie posiadają one cechy surogatu, jaką jest wartość majątkowa.

Za prawidłowy uznał pogląd, który jest zgodny z wykładnią językową art. 409 k.c. i według którego odstępstwo od zasady przewidziane w tym przepisie nie ma zastosowania w innych przypadkach utraty korzyści niż w nim wskazane, nawet jeżeli wzbogacony powinien wówczas liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Do grupy tych innych przypadków utraty korzyści należy zaliczyć stwierdzoną przez Sąd Najwyższy utratę wartości akcji w wyniku upadłości spółki akcyjnej. Zdaniem autora, należy wówczas wykluczyć możliwość rozważania na podstawie faktu nabycia akcji oraz wartości, którą wcześniej posiadały, aktualnego istnienia oraz zakresu obowiązku z art. 405 k.c.

W ocenie glosatora, powołane przez Sąd Najwyższy przepisy nie wskazują na przyjęte w komentowanym wyroku znaczenie chwili zaistnienia powinności liczenia się z obowiązkiem zwrotu, a tym samym trudno opierać na tych przepisach rozwiązanie dotyczące wartości wzbogacenia i zubożenia. Jego zdaniem, podkreślany przez Sąd Najwyższy szczególny charakter papieru wartościowego jako przedmiotu wzbogacenia uzasadniał jeszcze inną rolę chwili, od której wzbogacony powinien być liczyć się z obowiązkiem zwrotu korzyści.

E.S.

*

Właściciel lokalu mieszkalnego ponosi wydatki związane z utrzymaniem w należyтым stanie balkonu stanowiącego pomieszczenie pomocnicze służące wyłącznie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osób zamieszkałych w tym lokalu.

Wydatki na remonty i bieżącą konserwację części budynku, które są elementem konstrukcji balkonu trwale połączonym z budynkiem, obciążają wspólnotę mieszkaniową.

(uchwała z dnia 7 marca 2008 r., III CZP 10/08, OSNC 2009, nr 4, poz. 51, J. Frąckowiak, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2009, nr 4, poz. 51; BSN 2008,

nr 3, s. 6; MoP 2009, nr 10, s. 560; Rej. 2008, nr 3, s. 177; Rej. 2008, nr 4, s. 172; NPN 2008, nr 1, s. 128; Rej. 2009, nr 6, s. 153)

Glosa

Michała Niedośpiała, Przegląd Sądowy 2010, nr 10, s. 116

W ocenie autora, komentowana uchwała jest nietrafna. Jego zdaniem, balkon jest częścią składową (art. 47 § 2 k.c.) lokalu albo – zależnie od sytuacji – nieruchomości wspólnej, nie jest natomiast przynależnością. Glosator stwierdził, że w literaturze sporny jest status prawny balkonów. Zgodnie z jednym ze stanowisk, stanowi on część elewacji budynku i podobnie jak np. klatki schodowe stanowi element współwłasności właścicieli lokali, a nie jest częścią składową lokalu, do którego przylega. Według innego poglądu, balkon, który przylega do lokalu, stanowi jego część składową, jeśli służy do wyłącznego użytku właściciela tego lokalu i stanowi wtedy własność tego lokalu, a nie przedmiot współwłasności.

Autor uznał za trafne orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2002 r., III RN 153/01 (OSNP 2003, nr 18, poz. 423), zgodnie z którym balkon w zależności od okoliczności jest częścią składową lokalu albo częścią składową nieruchomości wspólnej. Za nielogiczne uznał twierdzenie, aby część wewnętrzna balkonu wchodziła w skład lokalu, a część zewnętrzna balkonu wchodziła w skład nieruchomości wspólnej. Zdaniem autora, albo cały balkon (część wewnętrzna i zewnętrzna) wchodzi w skład lokalu, albo w skład nieruchomości wspólnej (alternatywa rozłączna). W konkluzji glosator odrzucił koncepcję, że część wewnętrzna balkonu wchodzi w skład lokalu, natomiast część zewnętrzna balkonu wchodzi w skład nieruchomości wspólnej i konsekwentnie do tego z takim podziałem kosztów remontu balkonu – część wewnętrzna obciąża właściciela lokalu, część zewnętrzna współwłaścicieli nieruchomości wspólnej.

Głosę do komentowanej uchwały napisała także M. Balwicka-Szczyrba (Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2009, nr 4, s.). Omówił ją także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Palestra 2008, nr 5-6, s. 275).

E.S.

Zasada nieretroakcji (*lex retro non agit*) oznacza, że nowego prawa nie stosuje się do oceny zdarzeń prawnych i ich skutków, jeżeli miały one miejsce i skończyły się przed wejściem w życie nowego prawa. Gdy sytuacja prawna powstała pod rządem dawnego prawa, którą ocenić trzeba po wejściu w życie nowego prawa, składa się nie z jednego zdarzenia, lecz z kilku zdarzeń, spośród których jedno nastąpiło w okresie obowiązywania dawnego prawa, a inne po wejściu w życie nowego prawa, lub jeśli zdarzenie prawne ma charakter ciągły, obejmujący okres działania starego i nowego prawa, to zasada *lex retro non agit* nie daje wskazówki, jakie prawo należy stosować do oceny zdarzeń lub ich skutków powstałych w czasie obowiązywania już nowego prawa. Istnieje zatem konieczność odwołania się do ogólnych zasad międzyczasowego prawa prywatnego, stanowiących bliższe sformułowanie oraz rozwinięcie podstawowej zasady wyrażonej w art. 3 k.c.

(wyrok z dnia 4 września 2008 r., IV CSK 196/08, H. Pietrkowski, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski, niepubl.)

Glosa

Marcina Kłody, Palestra 2010, nr 7-8, s. 286

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator wskazał, że złożone zdarzenie prawne podlega ustawie obowiązującej w chwili wystąpienia ostatniego zdarzenia zależnego od woli ludzkiej. W odniesieniu do przetargu zdarzeniem takim było zawiadomienie oferenta o przyjęciu jego oferty. W ocenie glosatora, skoro zawiadomienie to miało miejsce przed nowelizacją kodeksu cywilnego z 2003 r., to do skutków prawnych zdarzenia złożonego w postaci przetargu stosować należy przepisy sprzed nowelizacji.

Po obszernym omówieniu poglądów wyrażanych w piśmiennictwie i judykaturze dotyczących zasad dalszego działania ustawy dawnej oraz bezpośredniego działania ustawy nowej autor zajął następnie stanowisko, zgodnie z którym do stosunków zobowiązaniowych o charakterze trwałym stosować należy przepisy ustawy dawnej. Stwierdził przy tym, że treść stosunku prawnego powstałego wskutek przetargu podlega przepisom obowiązującym przed nowelizacją z 2003 r.

*

1. Ustanowienie zarządu komisarycznego (art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm.) może nastąpić także wtedy, gdy przedsiębiorstwo ponosi straty przez okres krótszy niż sześć miesięcy.

2. Artykuł 65 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm.) ma na celu ochronę przedsiębiorstwa państwowego, a nie podmiotów wchodzących z nim w stosunki cywilnoprawne.

(wyrok z dnia 24 września 2008 r., II CSK 177/08, K. Zawada, G. Misiurek, D. Dończyk, OSNC 2009, nr 10, poz. 142; OSP 2009, nr 10, poz. 108; BSN 2008, nr 12, s. 8; MoP 2009, nr 14, s. 787; NPN 2008, nr 4, s. 102; Rej. 2009, nr 1, s. 186)

Glosa

Zbigniewa Banaszczyka, Palestra 2010, nr 7-8, s. 277

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor stwierdził, że osoby prawne mogą być podmiotami takich praw i wolności przewidzianych w rozdziale II Konstytucji, które nie dotyczą ze swej natury wyłącznie osób fizycznych. Wskazał, że rozwinięcie w przepisach kodeksu cywilnego konstytucyjnego wzorca odpowiedzialności władzy publicznej może mieć charakter rozszerzający. Zajął następnie stanowisko, że jednostki samorządu terytorialnego, Skarb Państwa oraz inne samorządowe i państwowe osoby prawne mogą dochodzić roszczeń odszkodowawczych na podstawie art. 417 k.c. Powołał się przy tym na samodzielność jednostek samorządu terytorialnego, w tym w zakresie dysponowania ich majątkiem, oraz podleganie mienia tych jednostek takiej samej ochronie jak mienia innych podmiotów prawa.

W dalszej części opracowania komentator poddał krytyce stosowanie koncepcji bezprawności względnej w odniesieniu do odpowiedzialności deliktowej. Wskazał, że konstrukcja ta jest uzasadniona jedynie w reżimie odpowiedzialności kontraktowej,

w którym o treści przesłanki bezprawności decydują reguły postępowania wyznaczone przez strony. Stwierdził ponadto, że przyjęcie koncepcji deliktowej bezprawności względnej powodowałoby, iż ujęcie przesłanki „niezgodności z prawem” działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej w ujęciu kodeksowym różniłoby się od ujęcia konstytucyjnego.

Krytyczną głosę do wyroku opracował również B. Lanckoroński (OSP 2009, nr 10, poz. 108).

M.P.

*

Spadkobierca powołany w testamencie późniejszym obowiązany jest wykonać zapis ustanowiony w testamencie wcześniejszym, jeżeli nic innego nie wynika z woli spadkodawcy.

(wyrok z dnia 17 października 2008 r., I CSK 158/08, E. Skowrońska-Bocian, G. Misiurek, K. Zawada, OSNC 2009, nr 11, poz. 154; BSN 2009, nr 4, s. 13; MoP 2009, nr 24, s. 1341; Rej. 2009, nr 5, s. 177; NPN 2009, nr 2, s. 112; Rej. 2010, nr 1, s. 171)

Glosa

Macieja Pannerta, Monitor Prawniczy 2010, nr 19. s. 1087

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor odpowiedział na postawione na wstępie glosy pytanie, czy dopuszczalne jest wskazanie w testamencie obejmującym zapis tylko osoby zapisobiercy, a w późniejszym testamencie osoby lub osób obciążonych zapisem. Zauważył, że w ustalonym w sprawie stanie faktycznym w testamencie późniejszym spadkodawca powołał do całości spadku inną oznaczoną osobę, nie zaznaczając w jego treści, iż będzie ona zobowiązana do wykonania zapisu. Taka treść rodzi wątpliwość, czy zapis z wcześniejszego testamentu uczyniony na rzecz oznaczonej osoby i powołanie do całości spadku testamentem późniejszym innej osoby, to rozporządzenia dające się ze sobą pogodzić. Punktem wyjścia dla oceny tak określonego zagadnienia, jest stwierdzenie, że uczyniony w testamencie zapis jest

źródłem stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego zapisobiercy przysługuje roszczenie wobec spadkobiercy o spełnienie określonego świadczenia majątkowego.

Trzeba więc zauważyć, że zapisobierca nie jest osobą powołaną do spadku, a ewentualne przysporzenie, wynikające z realizacji zapisu, uzyskuje on w ramach sukcesji syngularnej, a nie generalnej. Jeśli zatem do całości spadku powołany jest spadkobierca testamentowy, to nie ma sprzeczności między rozrządzeniem testamentu, w którym uczyniono zapis, a testamentem późniejszym, w którym powołano do całości spadku inną osobę. Zdaniem autora, spadkobierca testamentowy dziedziczy więc w całości spadek po zmarłym, stając się jednocześnie zobowiązanym do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz zapisobiercy. Należy uznać, że skoro odwołania wcześniejszego testamentu, zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 947 k.c., nie domniemywa się, a rozrządzenia obu testamentów dają się pogodzić, to trzeba zastosować wykładnię, która pozwoli utrzymać rozporządzenia obu testamentów. W rozstrzyganej sprawie doprowadziło to do trafnych wniosków, że wolą spadkodawcy powołującego w późniejszym testamencie do całości spadku oznaczoną osobę, było to, aby wykonała ona zapis uczyniony w testamencie wcześniejszym.

Głosę do omawianego wyroku opracowała również A. Sylwestrzak (Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2009, nr 4 , s. 93).

R.N.

*

1. Kodeks spółek handlowych nie reguluje kontroli prawidłowości uchwał rady nadzorczej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ani w trybie wewnętrzzkorporacyjnym, ani na drodze sądowej, tak jak przyjął to ustawodawca w odniesieniu do zaskarżania uchwał najwyższego organu spółek kapitałowych.

2. W takich wypadkach należy uznać, że w drodze analogii ma zastosowanie unormowanie art. 249-252 k.s.h. dotyczące zaskarżania uchwał zgromadzenia wspólników, gdyż *ratio legis* zaskarżania tych uchwał przez odwołanych członków organów spółki jest analogiczne do zaskarżania przez takich członków uchwał rady. Jest nią ochrona stabilności stosunków spółki

oraz zapewnienie bezpieczeństwa obrotu, do czego prowadzi eliminacja podmiotowo nieograniczonej dopuszczalności zaskarżania uchwał.

3. Konstrukcja normatywna zaskarżenia sprzecznej z prawem uchwały wspólników w spółce z o.o. jest w sensie podmiotowym analogiczna do zaskarżenia uchwały rady nadzorczej sprzecznej z umową spółki.

(wyrok z dnia 20 stycznia 2009 r., II CSK 419/08, H. Ciepla, J. Górowski, B. Ustjanicz, IC 2010, nr 4, s. 46)

Komentarz

Marty Korniluk, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 32

Komentatorka zgodziła się z poglądem Sądu Najwyższego, że kodeks spółek handlowych nie zawiera przepisów regulujących wnoszenie środków prawnych przeciwko uchwałom rad nadzorczych. Jednakże uznała, że brak regulacji zaskarżenia tych uchwał nie oznacza, aby możliwe było stosowanie *per analogiam* przepisów o zaskarżaniu uchwał zgromadzenia wspólników.

Z tego względu autorka stwierdziła, że komentowane orzeczenie nie jest trafne. Dopuszczenie przez Sąd Najwyższy możliwości analogicznego stosowania przepisów o zaskarżaniu uchwał zgromadzenia wspólników do zaskarżania uchwał podejmowanych przez radę nadzorczą niesie istotne ryzyko.

Głosę do komentowanego wyroku opracowali A. Pęczyk-Tofel i M.S. Tofel (MoP 2009, nr 23, s. 1286). Omówili go także K. Osajda (Glosa 2010, nr 3, s. 16) oraz R.L. Kwaśnicki (Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu prawa spółek handlowych 2006-2009, pod red. R.L. Kwaśnickiego, Warszawa 2010, s. 325).

M.M.

*

teza oficjalna

Akcje nabyte przez małżonka ze środków pochodzących z majątku wspólnego wchodzi w skład tego majątku a akcjonariuszem staje się tylko małżonek uczestniczący w tej czynności.

teza Monitora Prawniczego

Przeznaczenie środków pochodzących z majątku wspólnego małżonków na zakup akcji spółki akcyjnej oznacza, że wchodzi one w skład tego majątku pomimo tego, że akcjonariuszem jest wyłącznie ich nabywca. Ocena, czy dana czynność przekracza zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym, powinna zostać odniesiona do wywołanych nią skutków w porównaniu z rozmiarem, charakterem i składnikami majątku wspólnego.

(wyrok z dnia 21 stycznia 2009 r., II CSK 446/08, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2010, nr 1, poz. 7)

Komentarz

Dariusza Kulgawczuka, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 12

Autor uznał komentowany wyrok za trafny ze względów dogmatycznych i praktycznych. Podniósł, że negatywnym skutkiem wyłączenia małżonka akcjonariusza (wspólnika) od współdecydowania w przedmiocie praw udziałowych wchodzących w skład majątku wspólnego można przeciwdziałać przyznając mu uprawnienia współwierzyciela solidarnego w stosunku do wszystkich wierzytelności majątkowych powstałych w wyniku wykonywania praw korporacyjnych przez małżonka – akcjonariusza (wspólnika). Jego zdaniem, małżonkowie są też uprawnieni, w zakresie praw korporacyjnych, których wykonywanie prowadzi bezpośrednio do powstania wierzytelności majątkowych, do ustanowienia wspólnego przedstawiciela na podstawie art. 333 § 2 k.s.h. (art. 184 k.s.h.) stosowanego *per analogiam*.

Autor, wspólnie z P. Letolcem, omówił komentowany wyrok także w zbiorze "Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu prawa spółek handlowych 2006-2009", pod red. R.L. Kwaśnickiego, Warszawa 2010, s. 575.

R.C.

Zgoda spółki na ustanowienie zastawu rejestrowego na udziałach spółki powinna być wyrażona w formie właściwej dla umowy o ustanowienie zastawu rejestrowego na udziałach spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, to jest w formie pisemnej (art. 63 § 2 k.c. w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, Dz.U. Nr 149, poz. 703 ze zm.).

(uchwała z dnia 21 stycznia 2009 r., III CZP 130/08, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek, OSNC 2009, nr 12, poz. 159; BSN 2009, nr 1, s. 8; MoP 2009, nr 14, s. 780; Rej. 2009, nr 3, s. 165; NPN 2009, nr 1, s.131)

Komentarz

Dariusza Kulgawczuka i Piotra Letolca, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek s. 14

Autorzy zaaprobowali rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego. Wskazali, że problem ten stracił na znaczeniu po wejściu w życie ustawy z dnia 5 września 2008 r. o zmianie ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2008 r. Nr 180, poz. 1113). Uchwała będzie jednak istotna dla umów zastawu rejestrowego na udziałach zawartych przed dniem 11 stycznia 2009 r.

Autorzy zamieścili komentarz do tej uchwały także w zbiorze "Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu prawa spółek handlowych 2006-2009", pod red. R.L. Kwaśnickiego, Warszawa 2010, s. 238. Omówił ją również K. Osajda w „Przeglądach orzecznictwa” (Glosa 2009, nr 4, s. 11 oraz Glosa 2010, nr 2, s. 5).

R.C.

*

Artykuł 238 § 1 k.s.h. stwarza tylko minimalne gwarancje zapewnianej wspólnikom ochrony ustawowej. Zawiadomienie ich w inny sposób, pozwalający jednak na powzięcie z określonym wyprzedzeniem czasowym informacji o terminie, miejscu i porządku obrad zwołanego zgromadzenia wspólników, nie może być traktowane jako zwołane wadliwie i pozbawione uprawnienia do podejmowania uchwał.

(wyrok z dnia 26 marca 2009 r., I CSK 253/08, I. Koper, Z. Kwaśniewski,
K. Zawada, niepubl.)

Komentarz

Dariusza Kulgawczuka, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 17

Autor komentarza zaakceptował rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego, ale podkreślił, że jego uzasadnienie jest niewystarczające, gdyż nie wskazano w nim przyczyn, które przemawiają za przyjęciem, iż art. 238 § 1 k.s.h. przewiduje jedynie minimalną ochronę wspólnika w zakresie otrzymania zawiadomienia o zgromadzeniu wspólników, a pełna ochrona (jak można wnosić) wynika z innych regulacji. Innymi słowy, brak w komentowanym uzasadnieniu wskazania normy ogólnej, z której Sąd Najwyższy wyprowadził wniosek, że zawiadomienie wspólnika o zgromadzeniu w sposób nieprzewidziany w art. 238 § 1 k.s.h. (w analizowanej sprawie przez doręczenie zawiadomienia do rąk własnych) może być skuteczne i niewadliwe.

Autor wskazał, że za normę ogólną, wobec której art. 238 § 1 k.s.h. stanowi *lex specialis*, można uznać art. 61 k.c. Komentator zaznaczył jednocześnie, że choć powołany przepis reguluje jedynie – zgodnie z wykładnią literalną – skuteczność i chwilę dojścia oświadczeń woli, a nie oświadczeń wiedzy, to w jego ocenie można go stosować także do oświadczeń wiedzy.

W konsekwencji zawiadomienie wspólników o zgromadzeniu nie musi nastąpić w sposób przewidziany w art. 238 § k.s.h., jeżeli inny sposób zawiadomienia zapewnia takiemu wspólnikowi możliwość powzięcia istotnych informacji o zgromadzeniu (miejsce, termin, porządek obrad) z nie mniejszym wyprzedzeniem niż zawiadomienie z art. 238 § 1 k.s.h.

Autor komentarza zwrócił także uwagę, że art. 238 § 1 k.s.h. ma charakter dyspozytywny. Wobec tego, w granicach autonomii woli wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą uregulować w umowie spółki sposób zawiadamiania o zgromadzeniach wspólników odmiennie niż czyni to art. 238 § 1 k.s.h.

A.Z.

1. Do umowy zawartej przez zarząd spółdzielni bez wymaganej do jej ważności uchwały walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej ma zastosowanie w drodze analogii art. 103 § 1 i 2 k.c.

2. Termin "nieważność" użyty w art. 17 § 1 k.s.h. odnosi się, analogicznie jak termin "nieważność" użyty w art. 17 k.c., do konsekwencji braku potwierdzenia czynności prawnej w odpowiednim terminie, a nie do - podlegających jedynie uwzględnieniu przy rozstrzygnięciu o rodzaju sankcji - konsekwencji wadliwości czynności prawnej występujących już w chwili dokonania czynności prawnej.

3. Wynikająca z art. 17 § 1 i 2 k.s.h. sankcja bezskuteczności zawieszona pozwala respektować ustawowe wymagania zgody jednego organu spółki na czynności dokonywane przez inny organ spółki bez uszczerbku zarówno dla chronionych przez te wymagania interesów, jak i dla potrzeby niezwłocznego dokonywania czynności prawnych. Zgodnie zaś z art. 17a ust. 2 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, do czynności prawnych dokonanych z naruszeniem przepisów o właściwości i zakresie reprezentacji Skarbu Państwa stosuje się odpowiednio art. 103 § 1 i 2 k.c.

(wyrok z dnia 17 kwietnia 2009 r., III CSK 304/08, S. Dąbrowski, H. Pietrzkowski, W. Katner, niepubl.)

Komentarz

Piotr Letolca, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 42

Autor zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego, stwierdzając, że konstrukcja bezskuteczności względnej czynności prawnych podjętych bez ważnej zgody organu spółki znacznie lepiej chroni prawa zainteresowanych niż ich bezwzględna nieważność następująca *ex lege*. Ponieważ sankcja ta w wielu wypadkach może dotyczyć czynności prawnych o istotnym znaczeniu dla spółki, rozwiązanie przyjęte w komentowanym orzeczeniu sprzyja pewności obrotu oraz wyklucza niebezpieczeństwo działania w złej wierze przez członków organów spółki, w celu uchylecia wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Wyrok ten, jak stwierdził autor

komentarza, odpowiada również poglądom wyrażanym wcześniej w doktrynie i orzecznictwie oraz odpowiada analogicznym rozwiązaniom przyjmowanym w krajach Europy Zachodniej.

Orzeczenie zostało skomentowane w glosach M. Smyka, częściowo krytycznej, i M. Borkowskiego, aprobującej (*LEX nr 511002*).

M.G.

*

Oznaczenie według art. 238 § 2 zdanie drugie k.s.h. szczegółowego porządku obrad zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dopuszcza jego zwięzłe sformułowanie i nie wymaga wskazywania brzmienia planowanych uchwał, sprzeciwia się jednak czynić to ogólnikowo oraz tak niedokładnie, że wprowadza wspólników w błąd.

Zamierzając podjąć uchwałę w sprawie dopłat należy w porządku obrad to zmieścić, chociaż bez potrzeby dokładnego podawania ich wysokości, chyba że z umowy spółki wynikają określone uprawnienia wspólników wpływające na podjęcie przez nich decyzji, np. dotyczących przewidzianego umową prawa żądania odkupienia lub umorzenia udziałów.

(wyrok z dnia 14 maja 2009 r., I CSK 406/08, A. Górski, W. Katner, K. Pietrzykowski, OSG 2010, nr 1, poz. 1)

Komentarz

Agnieszki Sujak, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 38

Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego autorka uznała za trafne. Podniosła, że ogólnikowe sformułowanie porządku obrad może prowadzić do wniosku, iż konkretna uchwała została podjęta w sprawie nieobjętej przedmiotem obrad. Otwierałoby to nieobecny wspólnikom drogę do jej zaskarżenia (art. 250 pkt 4 k.s.h.).

Wyrok został omówiony także przez K. Osajdę w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2010, nr 3, s. 5).

R.C.

teza oficjalna

Jeżeli wspólnicy spółki jawnej podejmują uchwałę o jej rozwiązaniu bez przeprowadzenia likwidacji, a nie określą w niej sposobu zakończenia jej działalności, są następcami prawnymi spółki jawnej.

teza Monitora Prawniczego

Przepisu art. 67 § 1 k.s.h. nie można rozumieć w ten sposób, że wspólnicy stwierdzą tylko, iż spółka zostaje rozwiązana bez przeprowadzenia likwidacji. W szczególności jeżeli spółka jest dłużnikiem nie można zakończyć jej działalności bez wskazania w jaki sposób jej długi mają być zaspokojone. W razie gdy wspólnicy nie wskażą innego sposobu zaspokojenia długów spółki, to stają się jej następcami prawnymi do czasu zaspokojenia jej wierzycieli.

(wyrok z dnia 24 lipca 2009 r., II CSK 134/09, J. Frąckowiak, A. Górski, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC-ZD, 2010, nr A, poz. 20; BSN 2009, nr 10, s. 16; Rej. 2009, nr 12, s.153; NPN 2009, nr 4, s.125; MoP 2010, nr 15, s. 855)

Komentarz

Pauliny Konarzewskiej, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 18

Autorka zaakceptowała rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego. Jej zdaniem, prawidłowa wykładnia art. 67 § 1 k.s.h. powinna prowadzić do wniosku, że przepis ten nie tylko zawiera upoważnienie dla wspólników, iż mogą oni przewidzieć inny sposób zakończenia działalności spółki niż przez jej likwidację, ale jest to jednocześnie ustawowe upoważnienie do wskazania sukcesora spółki. W konsekwencji wspólnicy spółki jawnej powinni w uchwale o rozwiązaniu spółki (bez przeprowadzenia likwidacji) wskazać osoby, które przejmują prawa i obowiązki rozwiązanej spółki.

Jeżeli zatem w takiej uchwale zabrakło wyraźnego postanowienia, kto jest takim sukcesorem, za następców prawnych spółki, do czasu rozliczenia się jej z pozostałymi uczestnikami obrotu, powinni być uznani wszyscy wspólnicy spółki.

*

Podjęcie przez zgromadzenie wspólników uchwały w sprawie pozbawienia wspólnika członkostwa w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie pozbawia go możliwości zaskarżenia tej uchwały

(wyrok z dnia 15 października 2009 r., I CSK 94/09, A. Górski, W. Katner, K. Zawada, BSN 2009, nr 12, s. 11; Pr.Spółek 2010, nr 4, s. 3)

Komentarz

Marty Korniluk, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 30

Autorka zaaprobowała komentowane rozstrzygnięcie. Jej zdaniem, Sąd Najwyższy trafnie stwierdził, że uznanie, iż sam fakt utraty przez wspólnika jego statusu po podjęciu uchwały, z którą się nie zgadza, powoduje odpadnięcie interesu prawnego i legitymacji do jej zaskarżenia, podważałoby sens i cel przyznania wspólnikowi legitymacji do zaskarzania uchwał, które godzą w jego prawa korporacyjne i majątkowe.

Głosę do komentowanego wyroku opracowała K. Bilewska (MoP 2010, nr 18, s. 1026). Omówił ją również K. Osajda w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2010, nr 3, s. 8).

R.C.

*

Zarząd spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może działać za spółkę w sprawie o uchylenie uchwały zgromadzenia wspólników wytoczonej przez wspólnika, będącego jednocześnie członkiem zarządu pozwanej spółki.

(uchwała z dnia 22 października 2009 r., III CZP 63/09, D. Zawistowski, I. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2010, nr 4, poz. 55; BSN 2009, nr 10, s. 8; Rej. 2009, nr 12, s. 150; NPN 2009, nr 4, s. 126; MoP 2010, nr 9, s. 519; Rej. 2010, nr 5, s. 144)

Komentarz**Marta Korniluk**, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 35

W ocenie autorki, Sąd Najwyższy trafnie podzielił dominujące w doktrynie i judykaturze stanowisko o niedopuszczaności reprezentowania spółki przez zarząd w postępowaniu o uchylenie uchwały, jeżeli powództwo zostało wytoczone przez członka zarządu. Przyznanie zarządowi możliwości reprezentowania spółki prowadziłyby do obejścia art. 253 k.s.h. oraz mogło rodzić niebezpieczeństwo konfliktu interesów i działania na szkodę spółki (ta sama osoba mogłaby potencjalnie wytoczyć powództwo i reprezentować spółkę w postępowaniu jako członek jej zarządu). Praktyczną konsekwencją stanowiska Sądu Najwyższego jest konieczność reprezentowania spółki przez pełnomocnika (powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników) lub przez kuratora.

Orzeczenie zostało omówione przez A. Pęczyk-Tofel i M.S. Tofla („Prawo Spółek” 2010, nr 3, s. 2), K. Osajdę (Glosa 2010, nr 2, s. 13) oraz skomentowane w glosach D. Dąbrowskiego i J. Turłukowskiego (LEX nr 522988).

M.G.

*

1. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, do której przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.) wspólnik wniósł wkład niepieniężny mający wady prawne, korzysta z ochrony przewidzianej w art. 14 § 2 w związku z art. 612 tej ustawy.

2. Bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczenia, o którym mowa w art. 14 § 2 k.s.h., rozpoczyna się od dnia wniesienia do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wkładu niepieniężnego na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym tej spółki.

(uchwała z dnia 29 października 2009 r., III CZP 61/09, W. J. Katner, G. Misiurek, H. Wrzeszcz, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 99; BSN 2009, nr 10, s. 10; MoP 2010, nr 13, s. 740; Rej. 2009, nr 12, s. 150; NPN 2009, nr 4, s. 126; Pal. 2010, nr 1-2, s. 265; Rej. 2010, nr 9, s. 152)

Komentarz**Piotra Letolca**, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 39

Zdaniem autora, należy podzielić pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w pkt 2 tezy komentowanej uchwały. Uprawnienie przysługujące spółce na mocy art. 14 § 1 zdanie pierwsze k.s.h. ma charakter roszczenia i wskutek tego zastosowanie powinny mieć ogólne zasady przedawnienia. Artykuł 118 k.c. stanowi, że termin przedawnienia, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, wynosi dziesięć lat. Autor wskazał, że należy odrzucić pojawiający się w doktrynie pogląd, iż roszczenie wynikające z art. art. 14 § 1 zdanie pierwsze k.s.h. jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i w związku z tym ma zastosowanie trzyletni okres przedawnienia. Trafny jest natomiast pogląd, że chodzi tu o roszczenie majątkowe związane nie z działalnością gospodarczą spółki, lecz z jej konstrukcją majątkową. Stąd też należy stosować dziesięcioletni okres przedawnienia.

Uchwałę omówił K. Osajda w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2010, nr 2, s. 9).

R.N.

*

1. Umowa o świadczenie usług nadzoru, która przewiduje m.in. przewodniczenie radzie nadzorczej i kierowanie jej pracą oraz osobiste pełnienie czynności nadzorczych, określa wysokość wynagrodzenia, przewiduje także wypadki, w jakich może nastąpić jej wypowiedzenie przez zarząd powoduje, że w określonym zakresie przewodniczący rady nadzorczej, podlega zarządowi spółki, skoro to zarząd przyznaje wynagrodzenie i może przewodniczącego odwołać. Istotą nadzoru jest uprawnienie do podejmowania decyzji wiążących kontrolowanego (art. 382-384 k.s.h.). Jeżeli jednak kontrolowany może wypowiedzieć umowę w stosunku do przewodniczącego organu kontrolującego, to dochodzi do zamazania ról i kompetencji organu kontrolującego oraz organu kontrolowanego. Umowa

dopuszczająca taką możliwość musi być uznana za sprzeczną z istotą zobowiązania, co skutkuje jej nieważnością w świetle art. 353¹ k.c.

2. Jeżeli wymogiem wynikającym z art. 392 § 1 zdanie drugie k.s.h. jest określenie wynagrodzenia członków rady nadzorczej w uchwale, pozostawienie tej kwestii załącznikowi, który nie stanowi integralnej części protokołu, sprawia, że uchwała w tym przedmiocie jest nieważna.

(wyrok z dnia 3 listopada 2009 r., II CSK 181/09, S. Dąbrowski, T. Bielska-Sobkowicz, H. Pietrkowski, niepubl.)

Komentarz

Agnieszki Sujak, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 36

Autorka zauważyła, że komentowane orzeczenie świadczy o istotnym znaczeniu proceduralnych i formalnych aspektów podejmowania uchwał przez organy spółek, jedynie z pozoru mających wyłącznie „techniczny“ charakter. Jak uznał Sąd Najwyższy, uchwała walnego zgromadzenia, odsyłająca w tym zakresie do projektów umów stanowiących załącznik do uchwały, jest nieważna, z ustawowego wymogu wynika bowiem, żeby wysokość wynagrodzenia została wskazana w uchwale, a nie w załączniku, który nie stanowi jej integralnej części. Równocześnie Sąd Najwyższy uznał rozpatrywaną uchwałę za nieważną także z tego powodu, że konstrukcja, w której zarządowi służy prawo do wypowiedzenia umowy o świadczenie usług nadzoru uzależnia organ kontroli od organu kontrolownego, a tym samym narusza swobodę umów przez sprzeczność z istotą zobowiązania (art. 353¹ k.c.).

M.G.

*

Wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może potrącić swoją wierzytelność wobec spółki z wierzytelności spółki względem wspólnika z tytułu dopłat.

(uchwała z dnia 12 stycznia 2010 r., III CZP 117/09, B. Myszka, K. Strzelczyk, M. Sychowicz, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 103; BSN 2010, nr 1, s. 9; Rej. 2010, nr 4, s. 174; Rej. 2010, nr 9, s. 153)

Komentarz

Piotr Letolca, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 41

Zdaniem autora, Sąd Najwyższy w trafny sposób rozstrzygnął wątpliwości co do sposobu wnoszenia dopłat do udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, dopuszczając możliwość potrącenia wierzytelności wspólnika wobec spółki z wierzytelnością spółki z tytułu dopłaty. Zdaniem Sądu Najwyższego, możliwości takiej nie wyklucza ani art. 14 § 4 k.s.h., ani art. 505 k.c., a przemawiają za nią dodatkowo względy funkcjonalne (w wyniku potrącenia wierzytelności ulegają zmniejszeniu obciążenia spółki – odnosi więc ona korzyść majątkową). Jak stwierdził autor, orzeczenie to otwiera w praktyce szersze możliwości dokonywania dopłat do udziałów przez wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Orzeczenie zostało omówione przez A. Pęczyk-Tofel A. i M. S. Tofela („Prawo Spółek” 2010, nr 7-8, s. 6).

M.G.

*

Krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego określa art. 407 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361).

(uchwała z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 115/09, S. Dąbrowski, W. Katner, G. Misiurek, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 106; BSN 2010, nr 1, s.10; MoP 2010, nr 16, s. 905 ; Rej. 2010, nr 4, s. 175; Rej. 2010, nr 9, s. 154)

Komentarz

Marty Korniluk, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 33

Komentarz ma charakter aprobujący.

W polskiej wersji rozporządzenia Rady WE nr 1346/2000 z 30 czerwca 2000 r. (Dz.U. L Nr 160, s. 1) występuje wyraźne rozdzielenie pojęcia głównego postępowania upadłościowego i wtórnego postępowania upadłościowego. Artykuł 28 rozporządzenia

wskazuje, że jeżeli jego przepisy nie stanowią inaczej, wtórne postępowanie upadłościowe podlega prawu państwa członkowskiego, na terytorium którego zostało ono wszczęte. Oznacza to, że jeżeli wtórne postępowanie upadłościowe ma zostać wszczęte w Polsce, powinno ono przebiegać zgodnie z polskimi przepisami Prawa upadłościowego i naprawczego.

Komentatorka uznała, że przedmiotowa uchwała rozstrzyga kilka istotnych dla praktyki problemów. Po pierwsze, wtórne postępowanie upadłościowe, które ma zostać wszczęte w Polsce, będzie podlegało przepisom polskim interpretowanym w świetle rozporządzenia w polskiej wersji językowej (dostosowane do polskiego systemu prawnego). Pomimo zatem faktu, że w innych wersjach językowych rozporządzenia nie ma podziału na postępowanie upadłościowe główne i wtórne, to jeżeli postępowanie wtórne będzie wszczęte w Polsce, należy podział ten uwzględnić. Ponadto legitymację do wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego w Polsce należy oceniać zgodnie z przepisami dotyczącymi tego rodzaju postępowania, tj. art. 29 rozporządzenia oraz art. 407 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego. Oznacza to, że legitymację tę ma wierzyciel mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, sąd oraz syndyk głównego postępowania upadłościowego.

M.M.

*

Odpowiedzialność przewidzianą w art. 299 k.s.h. ponosi także likwidator spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 28 stycznia 2010 r., III CZP 91/09, T. Ereciński, J. Frąckowiak, J. Gudowski, W. Katner, Z. Kwaśniewski, B. Myszka, T. Wiśniewski, OSNC 2010, nr 6, poz. 85; BSN 2010, nr 1, s. 12; Rej. 2010, nr 4, s. 174; Rej. 2010, nr 7-8, s. 175; MoP 2010, nr 19, s. 1071)

Komentarz

Krzysztofa Wróbla i Piotra Letolca, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 46

Glosatorzy zaaprobowali stanowisko Sądu Najwyższego kwestionujące pogląd części doktryny, że likwidatorzy nie ponoszą odpowiedzialności na podstawie art. 299

k.s.h. ze względu na jego sprzeczność z wykładnią literalną art. 280 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem, wyjątki w zakresie stosowania przepisów kodeksu spółek handlowych dotyczących członków zarządu w stosunku do likwidatorów mogą wynikać tylko z przepisów dotyczących rozwiązania i likwidacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a więc w pozostałym zakresie do likwidatorów należy stosować regulacje dotyczące członków zarządu bez jakichkolwiek ograniczeń. Zauważyli, że odmienny pogląd byłby sprzeczny także z art. 269 oraz art. 298 k.s.h.

Komentatorzy zwrócili także uwagę na *ratio legis* art. 299 k.s.h., czyli ochronę wierzycieli, która jest realizowana przez przyjęcie poglądu zgodnego z wyrażonym w komentowanej uchwale. Zauważyli, że likwidatorzy, podobnie jak członkowie zarządu, ponoszą odpowiedzialność karną z tytułu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki w odpowiednim terminie. Skoro tak, to tym bardziej zasadne jest ponoszenie przez nich odpowiedzialności cywilnej za takie zaniechanie.

Komentowaną uchwałę omówili A. Pęczyk-Tofel i M.S. Tofel w "Przeglądzie orzecznictwa" (Pr.Spółek 2010, nr 7-8, s. 5).

E.S.S.

*

Na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) wspólnota mieszkaniowa nie może udzielić zarządowi pełnomocnictwa do złożenia oświadczenia o ustanowieniu służebności drogowej.

(uchwała z dnia 15 lutego 2010 r., III CZP 127/09, M. Sychowicz, J. Górowski, M. Kocon, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 96; BSN 2010, nr 2, s. 8; OSP 2010, nr 10, poz. 98; Rej. 2010, nr 4, s. 173)

Glosa

Macieja Gutowskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 9, poz. 98

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor opowiedział się przeciwko podmiotowości prawnej wspólnot mieszkaniowych, wskazując, że są one organizacjami wspólników, związanych

wspólnością w zakresie administracji nieruchomością wspólną i współwłasnością w odniesieniu do nieruchomości wspólnej. Stwierdził następnie, że prawo polskie nie przyjmuje doktryny *ultra vires*, zgodnie z którą czynność dokonana poza przedmiotem działalności osoby prawnej jest nieważna. Uznał, że w komentowanej uchwale Sąd Najwyższy usiłuje powrócić do tej doktryny. Dodał, że możliwość ustanowienia pełnomocnika przez wspólnotę mieszkaniową wynika z zasad ogólnych wyrażonych w art. 95 § 1 w zw. z art. 96 k.c., tzn. z faktu posiadania zdolności prawnej (przez członków wspólnoty lub przez samą wspólnotę – zależnie od przyjętej koncepcji) i z braku ustawowego wyłączenia przedstawicielstwa w odniesieniu do wspólnoty mieszkaniowej.

W dalszej części opracowania glosator przedstawił poglądy odnoszące się do dopuszczalności udzielenia pełnomocnictwa przez osobę prawną członkowi jej zarządu. Podniósł, że w sprawie, w której podjęto uchwałę, nie występował problem granic działania pełnomocnika i piastuna, lecz problem dopuszczalności pełnomocnictwa w ogólności. Uznał bowiem, że ustanowienie służebności gruntowej, jako czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu, nie mieści się w granicach kompetencji zarządu wspólnoty mieszkaniowej. Wywiodł stąd, że w tym zakresie zarząd nie jest ustawowym przedstawicielem i członek jego zarządu może być ustanowiony pełnomocnikiem.

M.P.

*

teza oficjalna

Nowe udziały w kapitale podwyższonym na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki (art. 257 § 1 i 3 k.s.h.) mogą objąć tylko dotychczasowi wspólnicy proporcjonalnie do przysługujących im już udziałów; w razie nieobjęcia przez nich udziałów w ten sposób, podwyższenie kapitału zakładowego nie dochodzi do skutku.

teza Monitora Prawniczego

1. Dopuszczalne jest – mimo istnienia powództwa o uchylenie uchwały w związku z jej sprzecznością z dobrymi obyczajami – oparcie powództwa

o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników na zarzucie jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 2 k.s.h.)

2. W wyjątkowych sytuacjach podjęcie przez zgromadzenie wspólników uchwały może zostać uznane za nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.) przez wspólników.

(wyrok z dnia 25 lutego 2010 r., I CSK 384/09, W. Katner, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski, OSNC 2010, nr 10, poz. 140)

Komentarz

Dariusza Kulgawczuka, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 10

Sąd Najwyższy dopuścił możliwość stwierdzenia nieważności uchwał zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h. oraz uznał, że w razie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki art. 260 § 2 w związku z art. 257 § 3 zdanie trzecie k.s.h. przewidujący obejmowanie nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym przez dotychczasowych wspólników, proporcjonalnie do posiadanych przez nich udziałów stanowi normę bezwzględnie obowiązującą i uniemożliwia w tym trybie objęcie tych udziałów przez osoby trzecie.

Komentator zaaprobował obie tezy. Odnośnie do pierwszej wskazał, że nie występują – poza dogmatycznymi – żadne przyczyny, dla których art. 58 § 2 k.c. nie mógłby znaleźć zastosowania w stosunku do uchwał zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia. Jednocześnie wyraził niezadowolenie, że Sąd Najwyższy nie zajął się bliżej kwestią legitymacji czynnej ani terminem do wytoczenia powództwa oraz nie rozstrzygnął kwestii nadużycia prawa podmiotowego jako samodzielnej podstawy powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały. Odnośnie do tezy drugiej wskazał, że zasadne jest zapewnienie wspólnikom mniejszościowym możliwości zachowania ich dotychczasowej pozycji w spółce.

R.B.

Likwidatorzy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie mogą reprezentować tej spółki pozwanej w sprawie, jeżeli jeden z likwidatorów przystąpił do strony powodowej w charakterze interwenienta ubocznego (art. 210 § 1 k.s.h. w związku z art. 280 k.s.h.).

(wyrok z dnia 17 marca 2010 r., II CSK 511/09, G. Misiurek, T. Bielska-Sobkowicz, K. Strzelczyk, OSNC 2010, nr 10, poz. 143; BSN 2010, nr 5, s. 13; Rej. 2010, nr 6, s. 146)

Komentarz

Radosława Kwaśnickiego, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 5

Zdaniem autora, orzeczenie jest trafne i znaczące dla praktyki. Zwrócił uwagę na rozważania Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu komentowanego wyroku i stwierdził, że należy zgodzić się z tezą o nieważności umowy sprzedaży nieruchomości zawartej z naruszeniem art. 282 § 1 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem, do zbycia w czasie likwidacji nieruchomości wymagana jest uprzednia uchwała wspólników. Wykładnia jego treści prowadzi do wniosku, że chodzi tu o uchwałę dotyczącą zbycia nieruchomości „z wolnej ręki” w trakcie likwidacji, a nie w jakimkolwiek innym czasie. Jest to uzasadnione tym, że art. 282 k.s.h. zawiera szczegółowe dyrektywy dotyczące sposobu prowadzenia likwidacji i likwidatorów. Należy się zgodzić z poglądami wyrażonymi w doktrynie, że uchwała w przedmiocie zgody na zbycie nieruchomości stanowi wyraz udzielonego likwidatorom pełnomocnictwa do dokonania tej konkretnej czynności. Oznacza to, że brak stosownej uchwały podjętej już po rozpoczęciu likwidacji jest równoznaczny z dokonaniem zbycia bez zgody wspólników i skutkuje nieważnością tak dokonanej czynności prawnej.

R.N.

*

Jeżeli dłużnik nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości w ciągu roku od dnia, w którym obowiązany był to uczynić, roczny termin przewidziany

w art. 377 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym przed dniem 2 maja 2009 r., do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu z art. 373 tej ustawy biegnie od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego wszczętego z wniosku wierzyciela, albo od dnia oddalenia tego wniosku na podstawie art. 13 ustawy.

(uchwała z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 14/10, A. Górski, D. Dończyk, B. Myszką, OSNC 2010, nr 10, poz. 133; BSN 2010, nr 4, s. 8; Rej. 2010, nr 5, s. 145)

Komentarz

Krzysztofa Wróbla, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 9

Sąd Najwyższy rozstrzygał kwestię początku biegu terminu przewidzianego w art. 377 Pr.u.n., tj. wtedy, gdy postępowanie o ogłoszenie upadłości zostało wszczęte na wniosek wierzyciela i gdy poprzednio zaistniały już podstawy do ogłoszenia upadłości obligujące dłużnika do złożenia takiego wniosku, który jednak tego uczynił. Sąd Najwyższy uznał, że w takim wypadku termin ten rozpoczyna bieg od dnia zakończenia lub umorzenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku wierzyciela na podstawie art. 13 Pr.u.n., nawet gdyby liczony od dnia zaistnienia podstaw do ogłoszenia upadłości miał upłynąć jeszcze przed wszczęciem postępowania o ogłoszenie upadłości na wniosek wierzyciela.

Komentator wskazał na prymat ochrony interesu społecznego nad interesem dłużnika, prewencyjny charakter art. 377 Pr.u.n. i wzmocnienie presji na lojalne wykonanie obowiązków przez członków organów spółek.

R.B.

*

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa w terminie przewidzianym w art. 202 § 1 k.s.h. także wtedy, gdy według uchwały wspólników powołanie nastąpiło na czas nieokreślony.

(uchwała z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 23/10, A. Górski, B. Myszką, M. Sychowicz, BSN 2010, nr 7, s. 7; Rej. 2010, nr 7-8, s. 181)

Komentarz**Piotra Letolca**, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 45

Komentarz ma charakter aprobujący.

Glosator wyjaśnił różnice między pojęciami „mandat” i „kadencja”, zaznaczając, że mandat członka organu managerskiego spółki upływa wskutek upływu kadencji. Okres kadencji uzależniony jest natomiast od postanowień umowy (statutu) spółki, a w razie ich braku od przepisów kodeksu spółek handlowych. Na długość kadencji nie mają zatem wpływu regulaminy zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz uchwały organów właścicielskich, czy zarządzenia powołujące ich członków, jest to bowiem materia statutowa, niedająca się usunąć na podstawie aktów niższego rzędu. W sytuacji, w której umowa spółki (statut) nie stanowi inaczej, mandat członka organu menedżerskiego spółki powołanego na jeden rok wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji. Biorąc pod uwagę, że rozpoczęcie kadencji następuje zazwyczaj w czasie trwania roku obrotowego, pierwszym pełnym rokiem obrotowym pełnienia funkcji jest rok, w trakcie którego kadencja wygasa. Mandat członka organu menedżerskiego zostaje wtedy wydłużony do czasu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok, w którym jego kadencja wygasa.

W ocenie komentatora, omawiana uchwała ma istotne znaczenie dla praktyki, gdyż częste są sytuacje, w których członkowie organu menedżerskiego powoływani są na kadencję dłuższą niż rok, podczas gdy mogą sprawować swą funkcję jedynie do momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji, a później ich mandat wygasa z mocy prawa. Może to powodować sytuacje, w których spółka będzie pozbawiona organu umocowanego do działania.

E.S.S.

prawo cywilne procesowe

Przepis art. 924 k.p.c. nie stanowi samodzielnej podstawy wpisu w księdze wieczystej wzmianki o wszczęciu egzekucji.

(uchwała z dnia 7 maja 2009 r., III CZP 15/09, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz, M. Kocon, OSNC 2010, nr 1, poz. 10; BSN 2009, nr 5, s. 6; Wspólnota 2009, nr 21, s. 45; Rej. 2009, nr 5, s. 176; NPN 2009, nr 2, s. 108)

Glosa

Pawła Biezuńskiego, Przegląd Sądowy 2010, nr 9, s. 111

Glosator zaaprobował uchwałę, za trafne uznając również stanowisko, że odpis wezwania do zapłaty nadal stanowi podstawę do dokonania wpisu w księdze wieczystej, chociaż zastrzegł, iż nie jedyną. Stwierdził jednak, że w uzasadnieniu zawarto kontrowersyjną tezę, jakoby mimo uchylenia § 124 rozporządzenia z dnia 9 marca 1986 r. w sprawie czynności komorników na komorniku nadal spoczywał obowiązek załączania do wniosku o wpis wszczęcia egzekucji odpisu wezwania do zapłaty. Za zbyt daleko idący uznał pogląd Sądu Najwyższego, że obowiązkiem komornika jest podjęcie takich czynności, które dają podstawę do wpisu, a z powodu nowelizacji ustawą z dnia 24 maja 2007 r., w wyniku której uchylono art. 772 k.p.c. oraz wskazane przepisy wykonawcze, nie zmieniło się nic, jeśli chodzi o obowiązki komornika wynikające z art. 924 k.p.c.

W ocenie autora, art. 924 k.p.c. w żadnym wypadku nie nakłada na komornika obowiązku dołączenia do wniosku odpisu wezwania do zapłaty. Jego zdaniem, w obecnym stanie prawnym, z winy ustawodawcy, nie ma przepisu nakładającego na komornika takiego obowiązku. Nie oznacza to jednak, że komornik nie może załączyć do wniosku odpisu wezwania do zapłaty, jednak brak ustawowego obowiązku pociąga za sobą ten negatywny skutek, że wierzycielowi nie będzie przysługiwała skarga na czynność komornika (art. 767 k.p.c.) w razie niezłączenia przez komornika do wniosku odpisu wezwania do zapłaty czy też innego dokumentu urzędowego.

Uchwałę uwzględnił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2009, nr 9-10, s. 256).

E.S.

Apelacja uczestnika postępowania w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w wypadku przyznania tych kosztów pełnomocnikowi od Skarbu Państwa, jest niedopuszczalna.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 36/09, G. Bieniek, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2010, nr 2, poz. 24; BSN 2009, nr 6, s. 9; MoP 2009, nr 23, s. 1276; Rej. 2009, nr 7-8, s. 173)

Glosa

Pawła Cetnarowskiego i Bartosza Łopalewskiego, Palestra 2010, nr 7-8, s. 295

Glosa ma charakter aprobujący.

Autorzy zauważyli, że w zależności od wyniku procesu wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu przyznawane jest od Skarbu Państwa lub przeciwnika strony reprezentowanej przez tego pełnomocnika. Jako niewłaściwe ocenili rozwiązanie polegające na przyznawaniu wynagrodzenia pełnomocnikom z urzędu dopiero łącznie z orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie.

Komentatorzy podzielili stanowisko Sądu Najwyższego, który opowiedział się za dopuszczalnością zażalenia na postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu. Nie zgodzili się natomiast z zapatrywaniem wyłączającym to wynagrodzenie z pojęcia kosztów procesu.

Glosatorzy zaaprobowali także pogląd, że zażalenie na postanowienie o wynagrodzeniu za pomoc prawną z urzędu przysługuje pełnomocnikowi działającemu w imieniu własnym. Dodali, że dotyczy to zarówno przyznania wynagrodzenia ze Skarbu Państwa, jak i od przeciwnika strony reprezentowanej przez pełnomocnika z urzędu.

M.P.

*

Wykreślenie spółki jawnej z rejestru przedsiębiorców nie wyłącza nadania na podstawie art. 778¹ k.p.c. tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko

spółce klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność za zobowiązania wymienione w tytule egzekucyjnym.

(uchwała z dnia 4 września 2009 r., III CZP 52/09, J. Gudowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC 2010, nr 3, poz. 38; BSN 2009, nr 9, s. 6; Wspólnota 2009, nr 38, poz. 29; MoP 2010, nr 2, s. 100; Rej. 2009, nr 11, s. 162; Rej. 2009, nr 11, s. 163)

Komentarz

Marty Korniluk, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 28

Autorka wskazała, że prezentowany jest również pogląd, iż nadanie klauzuli wykonalności jest możliwe tylko przeciwko osobie, która jest wspólnikiem spółki jawnej w chwili rozstrzygnięcia o nadaniu klauzuli. Komentowane rozstrzygnięcie uznała jednak za trafne. Jej zdaniem, Sąd Najwyższy prawidłowo uznał, że pojęcie „wspólnik” jest użyte w art. 778¹ k.p.c. w znaczeniu konkretnym, odnoszącym się do osoby ponoszącej odpowiedzialność za konkretne zobowiązania spółki powstałe w chwili, gdy była ona jej wspólnikiem lub przed jej przystąpieniem do spółki.

Uchwała została omówiona w przeglądach orzecznictwa przez A. Pęczyk-Tofel i M.S. Tofla (Pr.Spółek 2010, nr 1, s. 2), K. Osajdę (Glosa 2010, nr 2, s. 8) oraz K. Weitza w opracowaniu "Nadanie tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko handlowej spółce osobowej klauzuli wykonalności przeciwko jej byłemu wspólnikowi" (Pal. 2010, nr 1-2, s. 242).

R.C.

*

Wyciągi z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego, o których mowa w art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.), stanowią podstawę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

(uchwała z dnia 7 października 2009 r., III CZP 65/09, H. Pietrkowski, M. Kocon, M. Sychowicz, OSNC 2010, nr 4, poz. 51; OSP 2010, nr 10, poz. 96; BSN 2009, nr 10, s. 6; Rej. 2009, nr 11, s. 164)

Glosa**Arkadiusza Januchowskiego**, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 10, poz. 96

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator zajął stanowisko, zgodnie z którym wyciąg z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego jako dokument urzędowy stanowi podstawę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w oparciu o art. 485 § 1 pkt 1 k.p.c., a nie – jak przyjął Sąd Najwyższy – art. 485 § 3 k.p.c. Dodał, że wydanie nakazu zapłaty na podstawie wyciągu jest obligatoryjne, a nie fakultatywne. Stwierdził przy tym, że nie należy stosować analogii w celu rozszerzenia katalogu dokumentów stanowiących podstawę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Autor nie podzielił także poglądu Sądu Najwyższego, który uznał, że z wyciągiem z ksiąg funduszu nie wiąże się domniemanie istnienia wierzytelności. Podniósł, że domniemanie zgodności z prawdą przewidziane w art. 244 § 1 k.p.c. obejmuje całą treść dokumentu, a nie jedynie określone jego fragmenty.

Glosator przedstawił następnie występujące w praktyce sądowej braki dokumentów dołączanych do pozwów jako wyciągi z ksiąg funduszy sekurytyzacyjnych.

M.P.

*

teza oficjalna

Sprawa o ustalenie, że powodowi przysługuje mandat sędziego Trybunału Konstytucyjnego nie jest sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. ani sprawą w ujęciu art. 45 ust. 1 Konstytucji.

teza Przeglądu Sejmowego

1. Ustanowione w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawo do sądu służy zapewnieniu możliwości realizacji praw podmiotowych. Z tego względu dla

powstania prawa do sądu nie jest wystarczający sam udział w sporze podmiotu prawa prywatnego. Decyduje o tym również przedmiot sporu.

2. Domaganie się ustalania istnienia prawa do wykonywania mandatu sędziego Trybunału Konstytucyjnego odnosi się do stosunku publicznoprawnego i nie jest tożsame z istnieniem stosunku służbowego sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

3. Art. 177 Konstytucji wprowadza domniemanie drogi sądowej jedynie w przypadku, gdy art. 45 ust. 1 Konstytucji zapewnia jednostce prawo dostępu do Sądu.

(postanowienie z dnia 5 listopada 2009 r., I CSK 16/09, D. Zawistowski, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 69)

Glosa

Mateusza Pilicha, Przegląd Sejmowy 2010, nr 4, s. 206

Zdaniem autora, głosowane postanowienie Sądu Najwyższego wpisuje się w szereg precedensowych spraw sądowych ostatnich lat, w których próbuje się wyznaczyć „punkty graniczne” prawa osób pretendujących do udziału w sprawowaniu władzy publicznej do uzyskania ochrony sądowej.

Rezultat rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego glosator uznał za prawidłowy, zwracając jednak uwagę, że niektóre argumenty zawarte w uzasadnieniu, z racji precedensowego charakteru sprawy, mogą budzić poważne kontrowersje.

Zgodził się z tezą, że prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) nie powinno się uzależniać wyłącznie od aspektu podmiotowego, tzn. od występowania przed sądem co najmniej jednego podmiotu poddanego władzy (jednostki). Uzasadnieniem tej tezy jest wyróżnienie kluczowej w demokratycznym państwie prawnym funkcji wymierzania sprawiedliwości.

M.S.L.

Wyrok zagranicznego sądu oddalający skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego nie jest wyrokiem podlegającym uznaniu na podstawie art. 1145 § 1 k.p.c.

(wyrok z dnia 6 listopada 2009 r., I CSK 159/09, J. Górowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 71; OSP 2010, nr 10, poz. 97; BSN 2010, nr 1, s. 15)

Glosa

Macieja Tomaszewskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 10, poz. 97

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor uznał, że ocenie sądu delibacyjnego podlega to, czy orzeczenie określonego rodzaju może w ogóle wywoływać wynikające z niego skutki na terenie Polski. Dodał, że jeżeli danego rodzaju orzeczenie ma generalnie zdatność uznaniową, to sąd delibacyjny nie powinien dodatkowo badać, czy takie orzeczenie *in concreto* będzie mogło wyrzucić jakiś skutek w Polsce.

Komentator stwierdził, że nie nadają się do uznania orzeczenia sądów państwa obcego w przedmiocie skuteczności na obszarze tamtego państwa orzeczeń pochodzących od sądów innego państwa. Wyraził zapatrywanie, że nie mają także zdatności uznaniowej orzeczenia sądów państwa obcego w przedmiocie uznania lub wykonalności na obszarze tego państwa zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, a także w przedmiocie skuteczności orzeczeń arbitrażowych uważanych tam za „krajowe”, w tym wyroki sądów zagranicznych w sprawach o uchylenie krajowych orzeczeń sądów polubownych (arbitrażowych). Podniósł ponadto, że uchylenie w danym państwie „krajowego” orzeczenia arbitrażowego nie oznacza, że nie może być ono skuteczne na obszarach innych państw. Przyjął następnie, że żaden wyrok sądu państwa obcego oddalający skargę o uchylenie zagranicznego orzeczenia arbitrażowego nie może przesądzać o skuteczności tego orzeczenia arbitrażowego na terenie Polski.

M.P.

1. Do udziału w postępowaniu toczącym się na skutek zażaleń wniesionych przez upadłego będącego spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i przez członka zarządu tej spółki, który twierdzi, że przysługuje mu wierzytelność do masy upadłości, na postanowienie sędziego-komisarza – wydane w wyniku rozpoznania zarzutów przeciwko ostatecznemu planowi podziału funduszków masy upadłości, dotyczących pominięcia w nim wierzytelności członka zarządu – ma zastosowanie art. 210 § 1 k.s.h.

2. Upadły oraz osoba, która twierdzi, że przysługuje jej wierzytelność do masy upadłości, mogą wnieść zarzuty przeciwko ostatecznemu planowi podziału funduszków masy upadłości.

(uchwała z dnia 12 stycznia 2010 r., III CZP 120/09, B. Myszka., K. Strzelczyk, M. Sychowicz, OSNC 2010, nr 7-8, s. 105; MoP 2010, nr 17, s. 959; BSN 2010, nr 1, s. 10; Rej. 2010, nr 4, s. 174; Rej. 2010, nr 9, s. 152)

Komentarz

Damiana Dworka, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 26

Komentarz ma charakter aprobujący, a tezy interpretowanego orzeczenia mają, w ocenie komentatora, istotne walory praktyczne zarówno dla stosujących prawo sądów, jak również dla uczestników postępowania upadłościowego. Przepis art. 210 k.s.h. wskazuje na prymat ochrony interesu spółki kapitałowej nad indywidualnym interesem członka jej zarządu. W postępowaniu toczącym się wskutek zażalenia członka zarządu na postanowienie sędziego-komisarza, w którym skarżący kwestionuje pominięcie go w ostatecznym planie podziału funduszków masy upadłości, członek zarządu jest uczestnikiem postępowania, podobnie, jak też, z mocy samego prawa, upadła spółka. W takiej sytuacji może dojść do kolizji interesów; aby uniknąć konfliktu interesów spółki i członka jej zarządu, spółka nie powinna być reprezentowana przez zarząd.

W dalszej kolejności komentator podzielił stwierdzenie Sądu Najwyższego, że o istnieniu legitymacji do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza, wydane w wyniku rozpoznania zarzutów przeciwko planowi podziału funduszków masy upadłości, decyduje legitymacja do wniesienia zarzutów. Ponadto, jak zważył Sąd Najwyższy, co zaaprobował komentator, nie ma podstaw do wiązania

uprawnienia do wniesienia zarzutów przeciwko planowi podziału funduszków masy upadłości z uprzednim zgłoszeniem wierzytelności i umieszczeniem ich na odpowiedniej liście. Wierzytelność może być skutecznie zgłoszona po wniesieniu zarzutów przeciwko planowi podziału, rozpoznaniu ich przez sędziego-komisarza i po wniesieniu zażalenia na postanowienie przez niego wydane. Dopiero wierzytelność zgłoszoną po zatwierdzeniu ostatecznego planu podziału funduszków masy upadłości pozostawia się bez rozpoznania.

P.G.

*

Uchwała rady nadzorczej spółki akcyjnej o odwołaniu członka jej zarządu może być zaskarżona powództwem o stwierdzenie nieważności tej uchwały na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c.

(wyrok z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 449/09, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, K. Pietrzykowski, BSN 2010, nr 4, s. 14 ; Pal. 2010, nr 3, s. 236; Rej. 2010, nr 5, s. 144)

Komentarz

Radosława Kwaśnickiego i Agnieszki Sujak, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek s. 7

Autorzy przywołali wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2009 r., II CSK 419/08, w którym wyrażono pogląd, że uchwały rady nadzorczej podlegają zaskarżeniu na podstawie przepisów o zaskarżaniu uchwał zgromadzenia wspólników stosowanych *per analogiam*. Wskazali, że wyrok ten został poddany w doktrynie krytyce, ponieważ analogiczne stosowanie przepisów dotyczących zaskarżania uchwał zgromadzeń od zaskarżania uchwał rad nadzorczych i zarządów nie znajduje uzasadnienia, a stanowi poważne ograniczenie prawa do sądu. Zdaniem autorów, w komentowanym wyroku Sąd Najwyższy trafnie zajął stanowisko przeciwne do wyrażonego w wskazanym wyżej orzeczeniu, uznając, że uchwały rady nadzorczej podlegają zaskarżeniu na podstawie art. 189 k.p.c., zgodnie bowiem z art. 2 k.s.h.,

w przypadkach nie uregulowanych w kodeksie spółek handlowych, należy stosować przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Komentatorzy zwrócili również uwagę, że analizowane orzeczenie daje podstawy do doniosłego z punktu widzenia praktyki stwierdzenia, iż nieważność lub nieistnienie uchwały rady nadzorczej lub zarządu spółki zachodzi *ex tunc*, tj. od chwili powzięcia tej uchwały i jest całkowicie niezależne od ewentualnego późniejszego stwierdzenia takiej nieważności przez sąd. W związku z tym należy przyjąć, że na nieważność lub nieistnienie uchwały rady nadzorczej lub zarządu można powoływać się bez konieczności uzyskania jakiegokolwiek orzeczenia sądowego w tym temacie.

Autorzy komentarza ogłosili również głosę do komentowanego orzeczenia (MoP 2010, nr 17, s. 979).

R.N.

*

W postępowaniu rejestrowym skarga kasacyjna przysługuje tylko od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu lub wykreślenia z rejestru podmiotu podlegającego rejestracji.

(postanowienie z dnia 19 lutego 2010 r., IV CZ 3/10, G. Misiurek, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, niepubl.).

Komentarz

Damiana Dworka, Monitor Prawniczy 2010, nr 19, dodatek, s. 27

Komentarz ma charakter aprobujący, a tezy omawianego orzeczenia mają, w ocenie komentatora, istotne walory praktyczne zarówno dla stosujących prawo sądów, jak i dla uczestników obrotu prawnego. Komentator zwrócił uwagę, że Sąd Najwyższy przyjął, iż w postępowaniu rejestrowym skarga kasacyjna przysługuje jedynie od postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu lub wykreślenia z rejestru podmiotu podlegającego ujawnieniu w Krajowym Rejestrze Sądowym. Za pozbawione podstaw prawnych i dowolne Sąd Najwyższy uznał twierdzenie, że odrzucenie skargi na czynności referendarza należy traktować jako „postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu”. W ocenie komentatora, skarga kasacyjna jest

nadzwyczajnym środkiem kontroli prawidłowości prawomocnych orzeczeń sądów odwoławczych. Przepisy regulujące dopuszczalność wniesienia skargi, ze względu na wyjątkowość materii, której dotyczą, powinny być interpretowane ściśle. Niedopuszczalne jest zatem twierdzenie, że odrzucenie skargi na rozstrzygnięcie referendarza sądowego powinno być traktowane jak postanowienie o odrzuceniu pozwu.

Konkludując, komentator stwierdził, że rozszerzająca interpretacja przepisów regulujących dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej jest niedopuszczalna, a sama skarga w postępowaniu rejestrowym przysługuje tylko wówczas, gdy dotyczy orzeczenia sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest rozstrzygnięcie istoty sprawy rejestrowej, a więc dokonanie wpisu (wykreślenia) z rejestru.

P.G.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2010, NR 12

Bank jest uprawniony do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika będącego osobą wymienioną w art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Takiemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu może zostać nadana sądowa klauzula wykonalności.

(uchwała z dnia 7 maja 2010 r., III CZP 18/10, K. Zawada, M. Sychowicz, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 157)

*

Zaspokojenie z przedmiotu zastawu skarbowego następuje na podstawie wydanego przeciwko podatnikowi administracyjnego tytułu wykonawczego także wtedy, gdy właścicielem tego przedmiotu nie jest podatnik.

(uchwała z dnia 7 maja 2010 r., III CZP 20/10, K. Zawada, M. Sychowicz, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 158)

*

Należność pieniężna wypłacona na zasadach określonych w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693) nie podlega zwrotowi na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu w przypadku stwierdzenia nieważności decyzji o wypowiedzeniu stosunku zawodowej służby wojskowej żołnierzowi, który tę należność otrzymał.

(uchwała z dnia 7 maja 2010 r., III CZP 26/10, K. Zawada, M. Sychowicz, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 159)

*

1. W sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga o roszczeniu przewidzianym w art. 231 k.c. w orzeczeniu kończącym postępowanie. Sąd może wydać postanowienie częściowe lub postanowienie wstępne, jeżeli uzasadniają to okoliczności sprawy.

2. O tym, czy roszczenie przewidziane w art. 231 k.c. należy uwzględnić, czy też zasądzić odpowiednią kwotę tytułem zwrotu nakładów – polegających na wzniesieniu budynku – poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków, decydują okoliczności sprawy.

(uchwała z dnia 7 maja 2010 r., III CZP 34/10, K. Zawada, M. Sychowicz, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 160)

*

Przepisy art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) stanowią podstawę prawną do nałożenia na gminę obowiązku dostarczenia lokalu socjalnego osobie, której sąd nakazał opróżnienie lokalu mieszkalnego pozostającego w zasobach Wojskowej Agencji Mieszkaniowej.

(uchwała z dnia 27 maja 2010 r., III CZP 30/10, Z. Kwaśniewski, D. Dończyk, W. Katner, OSNC 2010, nr 12, poz. 161)

*

Postanowienie prokuratora o ustanowieniu zakazu zbywania i obciążania nieruchomości, wydane na podstawie art. 293 § 1 k.p.k., stanowi podstawę ujawnienia tego zakazu w księdze wieczystej (art. 292 § 2 k.p.k.) prowadzonej

dla nieruchomości, której właściciel nie obalił domniemania wynikającego z art. 33 § 3 k.k.s.

(uchwała z dnia 27 maja 2010 r., III CZP 33/10, Z. Kwaśniewski, D. Dończyk, W. Katner, OSNC 2010, nr 12, poz. 162)

*

1. W wypadku nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie, właściciel nieruchomości obciążonej może żądać zmiany sposobu jej wykonywania, jeśli ważna potrzeba gospodarcza powstała po posadowieniu urządzeń przesyłowych.

2. Wynagrodzenie za zmianę sposobu wykonywania służebności przesyłu może uwzględniać koszty przeprowadzenia tej zmiany.

(uchwała z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 36/10, M. Kocon, S. Dąbrowski, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 163)

*

Następca prawny osoby, na rzecz której wpisane jest prawo w księdze wieczystej, nie należy do kręgu uczestników postępowania wieczystoksięgowego w sprawie o wpis obciążenia tego prawa także wtedy, gdy jego następstwo wynika z dokumentów złożonych w aktach księgi wieczystej i został dokonany wpis ostrzeżenia o niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

(uchwała z dnia 7 lipca 2010 r., III CZP 45/10, K. Tyczka-Rote, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, OSNC 2010, nr 12, poz. 164)

*

Podstawą powództwa opozycyjnego przewidzianą w art. 840 § 1 pkt 2 *in fine* k.p.c. jest nierozpoznanie przez sąd zarzutu spełnienia świadczenia, zgłoszonego przed zamknięciem rozprawy.

(uchwała z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 47/10, A. Górski, B. Myszka, M. Sychowicz, OSNC 2010, nr 12, poz. 165)

*

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzający w sentencji niezgodność z Konstytucją braku określonej regulacji prawnej, nie stanowi podstawy wznowienia postępowania przewidzianej w art. 401¹ k.p.c.

(postanowienie z dnia 29 kwietnia 2010 r., IV CO 37/09, K. Pietrzykowski, W. Katner, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 166)

*

W sprawie o zasiedzenie nieruchomości przez Skarb Państwa do biegu zasiedzenia nie stosuje się art. 175 w związku z art. 124 § 4 k.c., gdy posiadanie samoistne nie pozostaje w związku z aktem nacjonalizacyjnym albo innym zdarzeniem władczym stanowiącym przeszkodę w wytoczeniu powództwa windykacyjnego.

(postanowienie z dnia 13 maja 2010 r., IV CSK 510/09, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górski, OSNC 2010, nr 12, poz. 167)

*

Jeżeli dłużnik banku będący kredytobiorcą nie dotrzymuje warunków udzielenia kredytu, bank może dokonać przelewu wierzytelności na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego bez zgody zarówno tego dłużnika, jak i dłużnika banku z tytułu zabezpieczenia kredytu.

(wyrok z dnia 13 maja 2010 r., IV CSK 558/09, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górski, OSNC 2010, nr 12, poz. 168)

*

Obowiązek zarządu spółdzielni niezwłocznego zgłoszenia do sądu wniosku o ogłoszenie jej upadłości staje się aktualny dopiero w razie podjęcia

przez walne zgromadzenie uchwały o postawieniu spółdzielni w stan upadłości.

(wyrok z dnia 19 maja 2010 r., I CSK 480/09, T. Wiśniewski, K. Pietrzykowski, J. Futro, OSNC 2010, nr 12, poz. 169)

*

Strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spór o ustalenie nieistnienia umowy ewentualnie stwierdzenie jej nieważności.

(postanowienie z dnia 21 maja 2010 r., II CSK 670/09, H. Pietrkowski, G. Misiurek, K. Tyczka-Rote, OSNC 2010, nr 12, poz. 170)

*

Niedopuszczalne jest zażalenie do Sądu Najwyższego na zawarte w wyroku sądu apelacyjnego postanowienie dotyczące kosztów procesu poniesionych przed sądem pierwszej instancji (art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 23 czerwca 2010 r., II CZ 45/10, H. Pietrkowski, I. Koper, K. Zawada, OSNC 2010, nr 12, poz. 171)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2010, NR D

1. Brak podstaw do przyjęcia zasady, że w razie likwidacji osoby, która powstała w drodze ustawy, własność należących do niej nieruchomości przypada Skarbowi Państwa.

2. Fundusz Wczasów Pracowniczych nie może być traktowany jako państwowa osoba prawna.

(wyrok z dnia 30 września 2009 r., V CSK 237/09, I. Koper, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 99)

*

Wizerunek jako dobro osobiste (art. 23 k.c.) oznacza podobiznę człowieka utrwaloną na portrecie, fotografii lub w innej postaci. Wizerunku w tym znaczeniu nie ma osoba prawna.

(wyrok z dnia 7 października 2009 r., III CSK 39/09, H. Pietrkowski, M. Kocon, M. Sychowicz, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 100)

*

Zwrotu nakładów świadczonych na podstawie umowy, do której mają zastosowanie przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.), dokonuje się według zasad przewidzianych w tej umowie.

(wyrok z dnia 14 października 2009 r., V CSK 111/09, L. Walentynowicz, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 101)

*

1. Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie ponosi odpowiedzialności przewidzianej w art. 298 § 1 k.h., jeżeli wykáže, że wierzytel

spółki nie uzyskałby zaspokojenia swej wierzytelności względem spółki, nawet wtedy, gdyby we właściwym czasie wszczęto postępowanie upadłościowe lub układowe.

2. Celem art. 162 k.p.c. jest skłonienie stron do zwracania na bieżąco uwagi sądu na uchybienia procesowe w celu ich niezwłocznego eliminowania i niedopuszczenie do świadomego ich tolerowania przez strony z zamiarem wykorzystania w środkach odwoławczych.

(wyrok z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 234/09, I. Gromska-Szuster, W. Katner, D. Dończyk, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 102)

*

Uchwała rady nadzorczej spółki akcyjnej o odwołaniu członka zarządu może być zaskarżona powództwem o stwierdzenie jej nieważności (art. 189 k.p.c. w związku z art. 58 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 449/09, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 103)

*

Niewskazanie podstawy prawnej oraz motywów, którymi kierował się sąd apelacyjny orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego, oznacza, że uzasadnienie nie odpowiada wymaganiam przewidzianym w art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 25 lutego 2010 r., V CZ 7/10, M. Bączyk, K. Zawada, D. Dończyk, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 104)

*

O bycie zobowiązania rozstrzyga istnienie znajdującego wyraz w jego treści godnego ochrony interesu wierzyciela; gdy tego interesu brak, zobowiązanie nie powstaje, a powstałe wygasa.

(wyrok z dnia 12 marca 2010 r., III CNP 27/09, K. Zawada, J. Frąckowiak, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 105)

*

Zgodność uchwały organu spółdzielni z ustawą ocenia się według prawa obowiązującego w dniu podjęcia uchwały.

(wyrok z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 260/09, L. Walentynowicz, A. Górski, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 106)

*

Osoba, która w sposób zawiniony zawarła bez umocowania umowę przedwstępną sprzedaży lokalu, jest obowiązana do naprawienia szkody nie tylko w granicach ujemnego interesu umownego (art. 103 § 3 k.c.), ale również na podstawie art. 415 k.c.

(wyrok z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 319/09, L. Walentynowicz, K. Pietrzykowski, A. Górski, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 107)

*

W sprawie z wniosku o przyznanie prawa pomocy na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67 ze zm.) obowiązkiem wnioskodawcy jest złożenie dokumentów wymienionych w art. 22 ust. 2 ustawy także w tłumaczeniu na język wymagany przez prawo państwa członkowskiego, do którego wniosek ma być przekazany. Niedopełnienie tego obowiązku, mimo wezwania do braku, powoduje zwrot wniosku. Artykuł 130⁴

k.p.c. ani art. 83 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) nie mają zastosowania.

(postanowienie z dnia 19 marca 2010 r., III CNP 37/09, S. Dąbrowski, D. Dończyk, M. Sychowicz, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 108)

*

Zamiar dochodzenia w postępowaniu administracyjnym roszczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 169, poz. 1418 ze zm.) nie uzasadnia interesu prawnego do wytoczenia powództwa o ustalenie, że powód poza obecnymi granicami państwa pozostawił nieruchomości, do których jemu bądź jego poprzednikom przysługiwało prawo własności.

(wyrok z dnia 19 marca 2010 r., III CSK 169/09, S. Dąbrowski, D. Dończyk, M. Sychowicz, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 109)

*

Wykonanie uprawnienia do przejęcia przez zastawnika przedmiotu zastawu rejestrowego (udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością) na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569 ze zm.) po dokonaniu egzekucyjnego zajęcia tego przedmiotu na rzecz wierzyciela zastawcy jest bezskuteczne także wówczas, gdy umowę zastawu rejestrowego zawarto przed dniem 11 stycznia 2009 r., tj. przed dniem wejścia w życie art. 21a tej ustawy, wprowadzonego ustawą z dnia 5 września 2008 r. o zmianie ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 180, poz. 1113).

(wyrok z dnia 25 marca 2010 r., I CSK 369/09, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 110)

*

Ogłoszenie upadłości przekazującego nie powoduje wygaśnięcia *ex lege*

(art. 20 § 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) skutków prawnych przekazu świadczenia pieniężnego, jeżeli przekaz został przyjęty przez przekazanego (art. 921² § 1 k.c.) przed ogłoszeniem upadłości przekazującego, a wykonany po tym ogłoszeniu.

(wyrok z dnia 25 marca 2010 r., I CSK 427/09, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 111)

*

Uznanie roszczenia (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.) wymaga powzięcia przez wierzyciela wiadomości o złożonym przez zobowiązanego oświadczeniu wiedzy.

(wyrok z dnia 25 marca 2010 r., I CSK 457/09, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 112)

*

W sprawie o odszkodowanie przeciwko notariuszowi, który nie spełnił obowiązku przesłania sądowi w terminie wypisu aktu notarialnego zawierającego wniosek o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, bezskuteczny jest zarzut, że poszkodowany doznałby takiego samego uszczerbku wskutek późniejszego niezastosowania się do wezwania sądu o uzupełnienie braków wniosku o wpis do księgi wieczystej.

(wyrok z dnia 15 kwietnia 2010 r., II CSK 544/09, D. Zawistowski, B. Ustjanicz, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 113)

*

Przewidziane w art. 547 § 1 k.p.c. wysłuchanie osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, w obecności biegłego psychologa oraz ewentualnie także biegłego lekarza psychiatry lub neurologa, jest obligatoryjne tylko w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

(postanowienie z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 470/09, M. Wysocka, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 114)

*

Artykuł 362 k.c. nie ma zastosowania do kary umownej.

(wyrok z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 494/09, M. Wysocka, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 115)

*

Sprawca szkody nie może powołać się na tzw. przyczynę rezerwową, gdy możliwość jej wystąpienia stworzyło zdarzenie wyrządzające szkodę.

(wyrok z dnia 29 kwietnia 2010 r., IV CSK 467/09, K. Pietrzykowski, W. Katner, J. Futro, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 116)

*

Złożenie bezpodstawnego wniosku o wszczęcie postępowania układowego nie zwalnia członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z odpowiedzialności przewidzianej w art. 298 § 1 k.h. w razie stwierdzenia, że występowały przesłanki do zgłoszenia żądania o ogłoszenie upadłości tej spółki.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2010 r., II CSK 648/09, W. Katner, T. Bielska-Sobkowicz, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 117)

*

Artykuł 322 k.p.c. nie ma zastosowania w sytuacji, w której wysokości żądania nie można ustalić tylko dlatego, że dowody uległy prekluzji na podstawie art. 479¹² k.p.c.

(wyrok z dnia 15 czerwca 2010 r., II CSK 27/10, W. Katner, T. Bielska-Sobkowicz, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 118)

*

Przepis § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 marca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia, przekształcenia, likwidacji, organizacji, zarządzania i kontroli zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej (Dz.U. Nr 20, poz. 245) nie ograniczył kompetencji Ministra Obrony Narodowej do określenia następcy prawnego zlikwidowanego samodzielnie publicznego zakładu opieki zdrowotnej i do dokonania tego wyłącznie w sposób generalny w jednym akcie normatywnym.

(wyrok z dnia 16 czerwca 2010 r., I CSK 464/09, K. Pietrzykowski, J. Górowski, J. Futro, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 119)

*

Jeżeli ujawnienie stanu prawnego nieruchomości polega na odłączeniu działki bez zmiany kształtu i obszaru pozostałych działek tworzących nieruchomość, jej właściciel, składając wniosek o założenie księgi wieczystej dla nowo powstałej nieruchomości zobowiązany jest do przedstawienia tylko dokumentów stanowiących podstawę oznaczenia nieruchomości co do części odłączonej.

(postanowienie z dnia 16 czerwca 2010 r., I CSK 82/10, K. Pietrzykowski, J. Górowski, J. Futro, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 120)

*

Korzyści wynikające z przeznaczenia nabytej nieodpłatnie nieruchomości na inne cele niż określone w umowie o jej nabycie nie są korzyściami uzyskanymi niesłusznie w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia

21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych (Dz.U. Nr 44, poz. 244 ze zm.).

(wyrok z dnia 23 czerwca 2010 r., II CSK 659/09, H. Pietrkowski, I. Koper, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 121)

*

Przewidziane w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) roszczenie o przeniesienie własności lokalu przejętego przez spółdzielnię przysługuje jego najemcy tylko wtedy, gdy pozostawał w stosunku najmu tego lokalu już w chwili jego przejęcia przez spółdzielnię.

(wyrok z dnia 23 czerwca 2010 r., II CSK 51/10, H. Pietrkowski, I. Koper, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 122)

*

Spowodowana komunalizacją niemożność zwrotu właścicielowi przez państwową jednostkę organizacyjną mienia skonfiskowanego na podstawie wyroku, którego nieważność stwierdzono na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 34, poz. 149 ze zm.), uzasadnia roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę równowartości tego mienia.

(wyrok z dnia 24 czerwca 2010 r., IV CSK 58/10, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 123)

*

Przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez jednego z małżonków, uzyskane z przestępstwa, wchodzą w skład majątku wspólnego na podstawie art. 32 § 1 k.r.o.

(uchwała z dnia 29 czerwca 2010 r., III CZP 42/10, K. Tyczka-Rote,

K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2010, nr D, poz. 124)

INFORMACJE

W dniu 8 października odbyła się krótka narada robocza sędziów Izby Cywilnej, podczas której omówiono bieżące sprawy Izby. Na wstępie Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński powitał sędziów Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Annę Kozłowską oraz Sądu Apelacyjnego w Krakowie – Jana Kremera, którzy rozpoczęli trzymiesięczną delegację w Izbie Cywilnej.

Z gratulacjami i najlepszymi życzeniami Prezes zwrócił się do sędziów Sądu Najwyższego obchodzących jubileusze długoletniej pracy – do sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Dąbrowskiego z okazji 40-lecia służby sędziowskiej oraz do sędziego Sądu Najwyższego Grzegorza Misiurka obchodzącego jubileusz 25-lecia. Serdeczne gratulacje i życzenia Prezes złożył również na ręce mecenasa Pawła Suskiego, starszego specjalisty w Izbie Cywilnej, współtwórcy instytucji asystentury w Sądzie Najwyższym, który obchodzi jubileusz 20-lecia pracy zawodowej.

Następnie Prezes Tadeusz Ereciński odczytał list sędziego Sądu Najwyższego Gerarda Bieńka, skierowany do sędziów Izby w związku z przejściem w stan spoczynku. Sędziowie, dziękując za ciepłe słowa listu, zwrócili się do Prezesa z prośbą o przekazanie Sędziemu Gerardowi Bieńkowi najlepszych życzeń powrotu do zdrowia i wszelkiej pomyślności.

*

W dniu 14 października 2010 r. w Pałacu Prezydenckim odbyło się uroczyste wręczenie przez Prezydenta RP sędziemu Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej Stanisławowi Dąbrowskiemu nominacji na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Sędzia Stanisław Dąbrowski będzie pełnił ten urząd przez sześć lat.

kadencję. W uroczystości licznie uczestniczyli sędziowie Sądu Najwyższego, w tym niemal wszyscy sędziowie Izby Cywilnej.

Stanisław Dąbrowski (ur. w 1947 r.) ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim (1970 r.). Pracę w sądownictwie rozpoczął jako aplikant sądowy okręgu Sądu Wojewódzkiego dla województwa warszawskiego. Po aplikacji i złożeniu egzaminu sędziowskiego (1972 r.) został mianowany asesorem sądowym, spełniając czynności sędziowskie w Sądach Powiatowych w Siedlcach i Węgrowie. W 1974 r. został powołany na stanowisko sędziego Sądu Powiatowego w Węgrowie, czasowo pełniąc obowiązki sędziego Sądu Powiatowego w Sokołowie Podlaskim. W 1976 r. objął stanowisko przewodniczącego Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Węgrowie, a w 1979 r., po wcześniejszej delegacji, został powołany na sędziego Sądu Wojewódzkiego w Siedlcach, gdzie – poza obowiązkami orzecznictwymi – wykonywał czynności związane z obrotem zagranicznym.

W 1990 r. został powołany na sędziego Sądu Najwyższego; przez 20 lat orzekał w Izbie Cywilnej.

Był aktywnym działaczem „Solidarności”, a w latach 1989-1991 posłem na Sejm X Kadencji z ramienia Komitetu Obywatelskiego. W okresie 2002-2010 był członkiem Krajowej Rady Sądownictwa; w 2004 r. objął funkcję wiceprzewodniczącego, a następnie – w 2006 r. – funkcję Przewodniczącego Rady.

Sędzia Stanisław Dąbrowski jest żonaty, ma trzy dorosłe córki. Pochodzi z rodziny prawniczej; jego ojciec Tadeusz Dąbrowski był sędzią w latach 1938-1974, od 1956 r. pełniąc funkcję prezesa Sądu Powiatowego (Rejonowego) w Sokołowie Podlaskim. Prawnictwo rodziny Dąbrowskich kontynuują córki sędziego Stanisława Dąbrowskiego.

Dane statystyczne – październik 2010 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1379	276	272	-	38	5	30	-	154	45	1383
3.	CZP, w tym:	46	8	20	12	-	-	-	-	-	8	34
	art. 390 k.p.c.	40	7	19	11	-	-	-	-	-	8	28
	skład 7-miu	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6
	pełny skład	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	197	57	72	-	41	6	13	-	-	12	182
5.	CO, w tym	7	24	20	-	-	-	-	-	-	20	11
	art. 401 k.p.c.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	art. 45, 48 k.p.c.	5	24	20	-	-	-	-	-	-	20	9
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	164	43	52	-	1	-	-	-	15	36	155
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	1793	408	436	12	80	11	43	-	169	121	1765

Spis treści

Uchwały.....
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia.....
Glosy
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2010, nr 12
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC-ZD 2010, nr D
Informacje.....
Dane statystyczne.....